

Kérdezem azonban, hogy jól van-e ez így?

Mély csend reá a felelet!

Balgák, álmodozók a sajtószabadságot emlegetik. Ostobaság. Férgék lehetnek-e a Teremtő képmásai? Láncra verődik-e a szabadság, ha éretlen suhancokra, vásott sihederekre, méteiyes rágalmozókra, varangy epét fecskendező bélpoklosokra békót ver a kegyetlen igazság?

Amit a családi szentélyben dúló sajtó-vakmerőség merészel, azt türni tovább nem szabad.

A mankó ne legyen irótoll, a bot, melylyel a hazug rágalmozó hadonáz, forduljon az éretlen sereg háttára: ez nem korlátozza, nem sodorja veszedelembé, hanem megtisztítja, nyúgeitól megszabadítja a sajtószabadságot.

Ki kell ostromozni a templomból a kufárokat, hogy elkövetkezzék a valódi sajtószabadság.

Én igazán nem tudom megérteni, hogy a művelt emberiség nem lát az orránál tovább és cipeli az éretlen gyerkőc had terhéát attól való félelmében, hogy ezeket a silányokat irtva a sajtószabadságot esorbitja. Isten ellen való véték ez az aggodalom. Ha magán-ember hazug és rágalmozó: erre lehet mentesség, bocsánat. De midőn a sajtó cselekszi ezt: halál reá! Istennél se legyen kegyelem!

A két miniszterelnök a kiegyezésről.

— január 18.

A két miniszterelnök Széll Kálmán és Körber Ernő dr. a monarchia mindkét államának parlamentjében nyilatkozott a köztük kötött kiegyezésről. Világos és tárgyilagos volt mind a két nyilatkozat és ha tüzetes ismerete nélkül a javaslatok minden részletének, melyek igen rövid idő múlva be fognak terjesztetni itéletet alkotni szabad.

Akkor azt kell mondanunk, hogy a kiegyezés az, ami kell hogy legyen, a kölcsönös érdekek mérlegelése, ami mellett a mérleg egyik serpenyőjébe nem tettek többet, mint a másikba.

Amit a kiegyezésről különböző alkalmakkor Széll eddig mondott, hogy az új megállapodások egész értéke nem fog a most érvényben levő kiegyezés egész értéke alatt állni: beteljesedett és a tulajdonképpeni kiegyezés tényleg nem szenvedett semmi lényeges változást sem. Érthető tehát, ha az osztrák miniszterelnök azzal kezdte fejtegetéseit, hogy az osztrák kormány a tárgyalások egész tartama alatt nem volt szabad szem elől téveszteni, hogy kilátástalan vállalkozás lenne a korábbi megállapodásokat egyszerűen ignorálni, és csak arról lehetett szó, hogy az új megegyezés világosabb legyen és káros következmények távol-tartassanak.

Ez különben nem egyoldalú osztrák érdek, hanem magyar is, tehát közös ér-

dek, melyet loyálisan figyelembe kell venni és ez így nagyon jól van, mert szerződéseket oly határozottan és szabatosan kell szerkeszteni, amint emberi elme egyáltalán csak képes. Egy ellenzéki közbeszólásra igen helyesen mondta is Széll: elara pacts, boni amici.

Változások történtek az állatforgalomból, de Magyarország érdeke itt is tökéletesen megóvatott, mert hizott sertéseket, ha járvány mentes udvarokból származnak, még fertőzött községekből is szabadon be lehet vinni az osztrák vágóhidakra és csak a sovány sertések vannak hosszabb vesztegár alá vetve, hogy a járvány elterjedését megakadályozzák. Miután hizott sertés kétszer annyi, sőt még több is, kerül kivitelre, mint sovány sertés. — a megállapodást olyanoknak kell tartanunk, mely erre vonatkozó érdekeinket kellőleg megvédi.

A fióküzletek megadóztatására vonatkozó megállapodás a viszonyosság alapján jött létre, amint ezt másképp el sem lehet képzelni. A nagyobb előny Magyarország részén látszik lenni, valamint a járadék adómentessége és a záloglevelek egyenlő kezelése is határozott vívmánya Magyarországnak, ha másrészt Ausztria viszonyengedményt kapott is. De éppen az a jellemzője a jó és méltányos kiegyezésnek, hogy nincsenek benne egyoldalú eltolódások, melyek az egyensúlyt zavarják és már eredetileg kizártnak tüntetnek fel azt, hogy a megállapodásokat a parlamentek elfogadják.

Fontos alkatrésze a kiegyezésnek az

Dalos pacsirta ha szánt a verőfényes levegőben, a brekegő békát hallván nem jobb-e, hogy inkább örökre elnémuljon?

Mikor májusi pompában ezermillió gyöngyvirág fehér kelyhe csilingel s lehellé illatát, nem szörnyűség-e olyankor, harmat helyett ha sár-eső szakadna le rá?

Mindezt pedig én most, türelmes olvasó, azért írom vasárnapi elmélkedésül hogy nézz körül és lásd, mily gyarló a tökéletesedő emberi faj!

Az igények fejlődése a hiú vágyakat nagyra növelvén elfojtja az őstiszta érzéseket.

A rövid életpályán küzködő ember jelszava nem a megelégedés ma, hanem a mohóság!

Sokan, fájdalom! felette sokan nem a maguk boldogulását keresik, hanem azt

képzelik boldogulásnak, hogy a mások boldogságát megmérgezzék, lerombolják.

Semhogy neked részed legyen a jobban, inkább nekem se jusson belőle: így gondolkozik a lelketlen irigy és a kajánság irtja a hitet s a szeretet virágaira a gyűlölettség vulkántüze ömlik.

Hol a gyöngédség? a türelem? a felebaráti jószág? Ördög vigye ezeket az ócskaságokat. A ki jót tett velünk, azt marjuk meg legelőbb! Aki szívére ölelt, az ellen szisszenjen kigyói nyelvünk leg-hamarabb!

Ime ezt látom és tapasztalom. Irodalom, művészet, társadalom, jótékony-ság: mind az önzés szolgálatába szegődött. Emelni egymást; ez bűn, letaposni: erény.

És annál szomorubb ez a nagy éjtszaka, mert a midőn a csillagokat felhők takarják, a ravasz indulatok lidérelángot

lobogtatnak, kiabálják a diós eszméket az eszményiséget, az igazságot az üres-fejúek, a porban fetrengők, az igaztalanok.

A sovárgást mimelől: esuszó-mászó fajzat; a bölcsességben bővelkedő léhaságokat fecseg.

Ne esodáld, könnyen hívő, kételkedésemet! Mivelhogy amíg szememből könny szivárogo s miközben isteni és emberi törvény szerint jót cselekszem, jót gondolok és jóról álmodom: inamba kóbor veszett eb harap.

És látván amit látok, önkéntelenül felsír belőlem a bánat és esüggedve kérdezem: vajjon van-e még imádság, mely felhat odáig, ahová a gyötört szív fájdalma röpíti?

A Bãliidényre.

A következő ujdonságok.

Nagy választékban

érkeztek:

Himzett crepe de chine és mousselin-ruhák, továbbá gyöngy-és paillette flitter ruhák. Gaze, crepe de chine, mousselin minden színben és minden árban.

Bãli ujdonságok választására külön osztály egész nap villamosan van kivilágítva.

Minták vidékre kívánatra készséggel küldetnek.

Szénásy, Hoffmann és Tsa

SELYEMÁRUHÁZA.

Budapest, IV., Bécsi-utca 4. sz.

autóhom vámtarifa. A mezőgazdák minden képpen meg lehetnek elégedve. A gazdasági termelés főcikkeire a tételeket a német vámtételek képére alkották. — Természetesen az osztrákok is meg akarták kapni a maguk magas iparvámjait, melyek részben a mi fiatal iparunk javára is válnak. Itt azonban figyelembe kellett venni azt is, hogy a fogyasztót ne nyomják nagyon. Ezt úgy érték el, hogy csak oly cikkeket vámtételek emeltek tetemesen, melyeknek nincs tömeges fogyasztásuk, melyekre nincs szüksége nagy tömegben a kis embernek is.

A magyar képviselőházban a kiegyezésről tett nyilatkozatokat a többség őszinte meglepéssel fogadta és az osztrák parlamentnek szintén nincs oka az elégedetlenségre. A kiegyezés kompromisszumok eredménye és mint ilyen nem nyújthat alkalmat örömlengésre, de kedvetlenségre és tulerős rekriminációkra sem. Az ellenzéknek persze az a feladata, hogy a kormány javaslatát bírálja és erre az ily terjedelmes javaslatok természetesen alkalmat nyújtanak. Ez azonban nem téveszthet meg senkit, aki maga is tud ítélni, és nem ingathatja meg azt a meggyőződést, hogy a Széll-kabinet nemcsak fáradhatlan kitartással, hanem jó eredménnyel is küzdött az ország érdekeiért.

— jan. 18.

— **Széll Kálmán és a sajtószabadság.**
A vidéki sajtó egy része szorult helyzetbe jutott s kiadók mozgalmat indítottak, hogy a bajt megszüntessék. A vidéki sajtó évek óta jelentékeny színvonalra emelkedett ugyan, de ugyanazon idő alatt a verseny is kielesedett. A fővárosi lapok száma megnégyszereződött, terjedelmesebbek és olcsóbbak lettek, a közönségnek különféle kedvezményeket nyújtanak, a kiadók leleményesebbek s mozgékonyabbak lettek. De ez mind nem ártott a vidéki sajtónak, mert van egy tere, melyen idegen lap nem versenyezhet vele és ez a helyi ügyek. Nem régebbe azonban egy vállalat keletkezett, mely a fővárosi és vidéki sajtó közt holmi kores szülött. Egy vállalkozó Budapesten egy colportage-lapocskát ad ki, melynek három oldala be van töltve s melynek példányait olcsó áron vidéki en gros vevőknek adja el. Ott az üres negyedik oldalt kitöltik leginkább helyi hírekkel s az így előállított lapot colportage útján árusítják. Különféle cím alatt husznál több ily lap jelenik meg ugyanannyi magyar városban s megnehezítik a nagyobb költséggel és sokkal nagyobb fáradsággal előállított valószínű helyi lapok létét.

E vidéki lapok kiadói küldöttséget menesztettek Széll Kálmán miniszterelnökhöz mint belügyminiszterhez és vezetőjük, Szederkényi Nándor orsz. képviselő interpellált is az ügyben. Széll Kálmán válaszában a lapok százezrei vitték szét az országba. Dicsőimnusza az a sajtószabadságnak s bizonynyal ország-azerte örvendetes visszhangot keltett. A Deák-tradíciók letéteményesétől nem is lehetett mást várni, mint azt a nyilatkozatot, hogy nagy vigyázatra van szükség, hogy még a látszatot is elkerüljük, mintha a sajtószabadságot akarnák kor-

látozni — és államférfiai nagyságra mutat az, hogy leplezetlenül kijelentette, hogy egyelőre nem tudja, mily eszközökkel nyuljon a kétségtelenül létező bajhoz és hogy e fölött előbb gondolkozni kell.

Ez az illető kiadók feladata lett volna, még mielőtt küldöttséget indítottak Budapestre. Ok vannak legközvetlenebbül érintve s ezért könnyebben kitálhatják a megengedhető eszközöket és járható utakat. A kezdetet mindenestre azzal kell megtenniük, hogy közönségük előtt feltárják a verseny üzelmét és folyton-folyvást kimutatják annak silány voltát. Az eféle lapocskáknak lehetetlen hogy egységes irányuk legyen s gyakran a legtarább elenmondásokba kell bonyolódniuk. Ha sikerül a károsított helyi lapoknak a versenyt ad absurdum vezetni s neveltségessé tenni, akkor megnyerték a játékot s nem lesz rá szükség, hogy érdekükben külön intézkedéseket tegyenek, kivált ha folytatják azt, hogy közönségüknek mindig többet s mindig jobbat nyújtanak.

Nyitllevél

Rudnyánszky Gyulához.

Irta: Erdélyi Gyula.

Kedves Barátom!

A Nemzeti Irodalmi Szövetségről írt cikkedben kifejezett aggodalmait helyeseknek és alaposoknak tartom. Én — a mint már erről elmélkedtem is — az ország jövődjének biztosítását a vidéki városok megerősítésétől várom.

Akkor erősödnek a vidéki városok, ha megőrizve fajképüket (typus), önállóak lesznek irodalmi, művészeti és társadalmi életükben . . .

A tervezett Nemzeti Irodalmi Szövetség semmi egyéb, mint a székes fővárosi íróknak egyesülése azért, hogy a vidékkel kapartassák ki a sült gesztenyét és magok egyék meg. Atyáskodjanak, de a vidéki író és társadalom legyen olyan mostoha fiu, a kinek semmit sem adnak, de eltartsa apját.

A vidék nincsen rászorulva, nincsen különösen Debrecen, hogy ezt a gyámadót fizesse. A mint Debrecen önálló lesz, azonnal hangadó szerep az övé és követni fogják a vidéki nagyobb városok és egészséges levegő áramlik a társadalmi, irodalmi és művészeti életbe. Az oda való ember nem kalandozik el a fővárosba, hogy lelki szükségletét kielégítse és megerősödjön, népesedik az ezt kielégítő s a kielégítésre hivatottak táborába.

A társadalom, irodalom és művészet egy család lehet a Csokonai körben és függetlenül élhet. Minek adna a fővárosnak adót azért, hogy alamizsnát kapjon?

Ezzel nem bontódik szét az irodalom. A tekintély emelkedik csak és könnyebben terjed országosan az a mi debreceni és vidéki. Ez nem állja útját, sőt megkönnyíti, hogy a határozottan jönnek akár Budapesten nyomják, akár a legkisebb helyen, kelete ne legyen. Minek a

fővárosból mankót kölesönözni, — mikor Debrecen saját lábán járhat?!

Elég baj az, hogy akár milyen könyvnél megnézik, hol nyomták, hol adták ki és ha nem a fővárosban, akkor nem veszik. Ezt a mai szokást meg kell törni. A mi jó, az jó. A közönség izlését, — ha az izlés nemes és iskolázott — nem kell befolyásolni. Itéljen maga és válasszon, határozzon maga. Nagyon tisztességes és becsületes a te munkád, mely az izlést nemesít és közben oly cikkeket, melyekkel a társadalmi ferdeségeket ostorozod. Ez által ezeket száműzni segítesz a jó társaságokból és okuló társalgási anyaggal szolgálsz. Mert nem kell mindennek pesti divatnak és szokásnak lenni. Megbukhatott a krinolin, mi előtt erről Budapestről jött a hír.

Törekvésed fontosságát minden jó érzésű magán írónak el kell ismerni és kötelessége, hogy megszilárdítsa jó feltételeidnek hatását és teljes erővel küzdjön a vidék emeléséért s első sorban Debrecenért hol tiszta jó magyar faj ur a sajtójában és hazafiságban mindég előljárt.

Debrecen kötelessége egy kis helyi hazafiság lenne. Nevezetesen *tüntető méltánylása a debreceninek*. A magyar faj ez adjon irányt a magyarosodni akaróknak, a magyar faj szelleme, szokásai uralkodjanak és rontsa meg a pesti rossz szokást a régi medrébe vissza folyt debreceni jó szokás.

Anyag Debrecenben van elég csak formálják jól és tömörítsék. Verjék ki az irodalomból a nemzetközi kufárokat. A hortobágyi pusztá felől fujjon olyan szél mely üditse fel az egész nemzeti irodalmat és tegye nemzetivé. Küszöböljék ki az erkölcsrontó külföldi műveket és a *faj magyar ős szellemü* irodalom művelőinek adjanak tért.

Lapodból olvasom, hogy László Albert Kazinczy irodalmi vállalata a fővárosi könyvkiadók legnagyobb részével szövetkezett, hogy részletfizetéssel terjessze a fővárosi irodalmat.

László Albert avval nagyobb élelmességére vallott volna és több hasznot tesz a közművelődésnek, ha önállóan a fővárosi cégekkel nem szövetkezve egy új vállalatot indít. És pedig kiadja a régi klasszikusokból, a mit a fővárosban nem adtak ki p. o. *Pécelyt, Budai Ezsaiást, Fáy Andrást, Szemere Miklóst a költőt* s. t. b.

Az újabbak közül kiadná azokat, kik faj magyarok, ős szellemük: Balázs Sándor, Beöthy László, Bus vitéz, Balogh Zoltán, Szelistey László s. t. b.

Debrecen és vidéke nagy. Itt egy könyvkiadói vállalat maga csinálhat a Csokonai-kör tekintélyével irodalmi szövetkezetet, műpártoló egyesületet, olcsó könyvtárt, filléres könyvtárt, s. t. b. Adhat ki olcsóbb gyermek könyveket. Így csak ügynöke a fővárosi cégeknek a drága diszművekre s ez is lehet, hogy a kinek tetszik helyből szerezhesse, de üzletét

forgalmassá új dolgokkal, saját ötleteivel teheti. A lipesei kiadásokat Berlinben is árulják. A vidéki könyvkereskedő is vegye ki részét az irodalmi vérkeringés frisebbé tételére. Most csupa Edvard és Kunigunda.

Debrecen és vidékin sok ezer embert lehet vállalkozó szellemmel és a megszokott napi rónák elhagyásával egy vállalatnak megnyerni és a hazai irodalmat gazdagítani új kötetekkel, nem csak a fővárosit osztani.

Egy ilyen vállalkozás belövelhetné sok felé a nemzeti műveltség valódi fény-sugarait.

A nők törvénykönyve.

K. Nagy Sándor könyve. A nők jogaira és kötelességeire vonatkozó összes törvények és rendeletek alapján. — Budapest Franklin Társulat, 1902. — Ára vászontáblában 2 K. 50 fillér.

A nőemancipáció tulzó apostolai bizonyos tekintetben még a férfinnál is előbbre valónak akarják elismertetni a nőt, a mennyiben jogot sokat, kötelességet pedig minél kevesebbet akarnak neki biztosítani. Akár igazuk van, akár nincs. Bizonyos, hogy ez az áramlat és törekvés az idők nevezetes jele, s mint ilyen, megérdemli, hogy komolyan foglalkozunk vele.

Mindenekelőtt legyünk tisztában azokkal, hogy a nőemancipáció szükségessége csak az oly társadalmakban nyilatkozik, amelyekben akár ethikai állapotok, akár kereseti viszonyok következtében gyarapodott az olyan nők száma, akik a családi, illetőleg házassági állapoton kívül állva, kénytelenek maguk gondoskodni a megélhetésükről. De még ezekben a társadalmakban sem szabad a nőemancipációt általánosítani oly értelemben, hogy ezt a tulzók követelik. A modern feminizmus ugyanis a családi kötelekre való tekintet nélkül, csupán a nemi különbség alapján akarja törvényes intézkedésekkel szabályozni a nők helyzetét, kimondván, hogy a nő, mint a férfi egyértékese, vele egyenlő rangú polgára a nemzetnek s ehhez képest a polgári, társadalmi és politika jogokban is — a kötelességeiről nincs szó — egyformán kell osztozkodnia vele.

Hogy ez a követelés mennyire tulzott és nem józan, alig kell bizonyítani. Kétségtelen, hogy a nők testi szervezete általában gyöngébb, mint a férfiaké; lelki működéseik pedig annyira eltérők a férfiak fizikai tevékenységétől. — hogy ugyanolyan és ugyanannyi munkát — se fizikai, se szellemi munkát — nem képesek végezni, mint a férfiak. Ez természetesen, csak a férfiak és nők tömegének külön-külön vett átlagáról áll: mert igaz ugyan, hogy a nők tömegéből nagy számmal válnak ki egyesek, akik kedvező antropológiai és társadalmi viszonyok közt egy vagy több tekintetben elérik, sőt felül is mulják az övékéhez hasonló nevelési és állású férfiak átlagát: — az ily kivételeket azonban nem lehet általánosítani, sem pedig a nők egész tömegére kiterjeszteni azokat az intézkedéseket, melyek ugyan egyes kivételekre hasznosak lehetnek, de a társadalomra, sőt a nők igen nagy többségére határozottan károsak.

Az egyedüli helyes elv e fontos kérdés megoldásánál csak az lehet, hogy semmiféle eszközzel nem szabad ugyan akadályozni az egyes nők emancipálását,

de általánosítani, vagy még kevésbé — erőltetni, nem szabad a nőemancipációt. Mert a nemi különbségek erőszakos és mesterkéltni nivellálása, a történelem tanúsága szerint, mindig az erkölcsi khaosz állapota volt, mely a nőkre nézve súlydélssel járt, — tehát éppen az ellenkezőjére vezetett annak, a mit a nőemancipáció akar.

Az emberiség őskorában több oly időszak volt, a mikor a nő minden kötelektől függetlenül élt, de az ily korszakok, melyekbe a struggle for life a maga teljes brutalitásában nyilatkozott, mindig a nő rabszolgaságával végződtek. Nem birvan ugyanis semmi tekintetben versenyezni a férfival, aki nála értelmesebb, vagy mondjuk: ravaszabb és erősebb vala, elbukott a küzdelemben, a versenyben s rabszolgája maradt a férfinak mindaddig, míg a nomád élet megszűnésével és a földmivélés kezdetével — megalakult a család.

A családba fölemelt nőnek erkölcsi méltóságot adott a férfi: az egyes társadalmak kialakulásával pedig lassankint megnövekedtek a nők tradicionális jogai is, a melyeknek megállapításában nagy szerepe volt az ethikai elemeknek, mivel a régiebb társadalmak sohasem a nő gyengeségét támogatták, hanem a családok erejét és nagyságát iparkodtak biztosítani. A nők védelme, a gyámság, a sokféle korlátozás inkább az anyagi javakat, mintsem a személyt éri: mindig a feleség, a leány és nővér részesül védelemben és sohasem a neménél fogva gyenge nő; sőt a védelem mindjárt megszűnik, mihielyt a nő özvegyen marad.

A magyarok, mindjárt megtelepedésük első századaiban, külön kötelességek terhe nélkül is, törvényekkel biztosítottak bizonyos jogokat a nőknek, s hol az általános törvényekben nem volt elég biztosíték a nők sajátos viszonyaiból kifolyó jogok megvédésére: ott külön intézkedtek erről.

Innen van, hogy hazánkban a nők jogképessége, — ha nem is oly nagy, mint például az Egyesült Államokban, a hol a választói jog kivételével az összes politikai jogokat gyakorolhatják, — általában kevésbé van megszorítva: minden esetre sokkal kevésbé, mint Franciaországban, a hol sem gyámságot nem viselhetnek, sem nem kötelezhetik magukat szerződésileg, husznál több személyből álló gyülekezethen nem vehetnek részt, a férjes nők nem rendelkezhetnek sem vagyonukkal, sem jövedelmükkel stb. Nálunk egész más a nőnek vagyoni jogi és polgári helyzete.

A legtöbb adót fizető nők megbizottjaik által gyakorolhatják szavazati és tanácskozási jogukat a községi képviselőtestületekben; viselhetnek gyámi tisztséget; a férjes nők szabadon rendelkezhetnek vagyonukkal és jövedelmükkel. A közhivatalok közül tanítóságot viselhetnek, lehetnek a postának, a táviró- és telefon-hivataloknak, a vasutnak alkalmazottjai, bármiféle ipari és kereskedelmi vállalatban működhetnek, teljes korukban mindenféle szerződéseket köthetnek s nem csak cselekvő, hanem szenvedő váltó-képességük is van, a kultuszminiszter pedig megnyitotta számukra az egyetemeket, úgy hogy ma már vannak nő tanáraink, orvosaink, sőt építőmestereink és mérnökeink is.

A nők e jogaira vonatkozó intézkedések azonban elsősorban vannak a törvények és rendeletek rengeteg erdejében: s a nőemancipáció buzó hirdetői, a helyett, hogy, megtanítanak a nőket mind-

azokra a jogokra, a melyeket a törvény biztosít nekik, szenvedélyes bizantinizmussal is követelik a jogok és kötelességek teljesen egyenlő mértékű elosztását, a mi pedig képtelenség, mert a nők nem vehetnek részt a legsúlyosabb polgári kötelesség teljesítésében, tudniillik a hazavédelmében.

E hiábaváló törekvésnél sokkal hasznosabb munkát végzett K. Nagy Sándor, pestvidéki törvényszéki bíró, a ki tartalmas kötetben gyűjtötte össze azokat a törvényeket és rendeleteket, melyek a nők kiváltságos jogait és sajátos kötelességeit megszabják. E gyakorlati hasznú könyv, a mely minden filozófiai indukeiótól és frázistól menten, mind összeválogatta azokat a törvényeket, melyek a nőket érdeklik, többet ér a nőemancipáció harcainak valamennyi írásainál: de talán épen azért, mert se a nők rabszolgaságáról, se a férfiak zsarnokságáról nincs szó benne, hanem ellenkezőleg csak a nők igen sok becses jogáról és kiáltságáról beszél: — talán épen ezért, mondjuk, a nőemancipáció hívei észre se vették, mivel tudott dolog, hogy minden mozgalom és vita, ha tovább tart és elmérgesedik, rendszeren tulmegy a célon s már nem a főérdek, hanem mellékes alakítások körül forog.

Már pedig a nőknek az a főérdekük, hogy ismerjék a rájuk, a kötelességeikre és jogaikra vonatkozó törvényeket. Es valóban igaza van az érdemes szerzőnek abban, hogy a nőemancipáció érdekében folytatott szenvedélyes harcok viharában — az önállóságra utalt nő, a magára maradt szegény leány, a törvényes jogait és kötelességeit ismerni vágyó asszony, a gyermekeiért aggódó anya, a mostoha sorsra jutott elvált asszony és a gyászba borult özvegy, mind vakon bolyongnak elhagyatottságuk napjaiban s nem látják az ösvényeik mellett álló útmutató táblát, mely őket eligazítaná, az erős botokat, melyekre támaszkodhatnának és a biztos réveket, a hová a háborgó tengeren céltalanul hanykódó sarkájukkal a vihar elől bemenekülhetnének.

Ezen a társadalmi bajon segített K. Nagy Sándor a közel harmadfélszáz lapra terjedő munkájával, a melyben összegyűjtötte és rövid, könnyen érthető magyarázatokkal látta el a kizárólag nőket érdeklő s gyakorlati fonsosságú törvényeket és rendeleteket külön csoportosítva először általában a nők, azután a leányok jegyesei, asszonyok, anyák elvált asszonyok és özvegyek sorsára befolyással bíró intézkedéseket. Es ezzel a könyvével mindenestre többet használt a nőknek, mint a nőemancipáció a maga szekérek-számra kiadott könyveivel: mert ezek mind chimaerákat és utópiákat kergetnek a K. Nagy Sándor könyve pedig hatalmas fegyver a támasz nélküli nők kezében.

Egyről-másról.

Budapesti levél.

A Szabadság számára írta: Lux Terka.

A hühóra éhes világ ismét kapott egy nagy tál finom, drága osztrigát, de alighogy belékóstolt, nyomban elkapták előle — hál' Istennek! Legalább mi magyar asszonyok azt mondjuk: hál' Istennek!

Nem szerettük volna, ha az a pálmamagas, szép szőke fejedelmi asszony, aki olyan gyönyörű módon pécsetelte meg a tiszta szerelem értékét, hogy

aranyszóke fejről letette a hercegi koronát a boldog asszony koronájáért, nem szerettük volna, ha a tiszta szerelem magas származású papnője, most egyszerre arra ébredt volna, hogy tulságos nagy árt fizetett az asszonyi, a hitvesi boldogságért.

Tehát nem igaz, hogy Stefánia királyi hercegnő válna az ő grófi urától. Mondom, hogy mi magyar asszonyok megkönnyebbülten sóhajtunk fel erre a cáfolatra: tehát nem igaz!

Ugyan, hogy is lenne igaz, mikor olyan búbajosan szépen szól ez a tiszta költemény az élet mindennapi, emberevő lázában.

Mi lenne, ha még az álmainkról is letépné a pénz és cím az ő hófehér fátylát s helyette a maga vigyorgó, ördögi és lángolószínű bitorát dobna rá, azt kiáltva:

— Nézzetek ide, nincsen szerelem, csak muló lázak, nincsen boldogság, csak: fény, pompa, pazarlás! Eljen a pénz!

Brrr! Ilyesmit csak a sátánok álmodhatnak szilveszter éjszakáján és ha ébren látja ilyet az ember, azt mondaná: nem igaz, ez csak tüzesesóva az emberi lélek kutjában, a mely fenn libeg, de soha se merülhet le a tiszta forrás zavartalan mélységébe. Nem igaz, hogy az emberek lelket olyan vakká tenné a pénz ördöge, hogy minden gyöngédebb és emberibb érzést kiölt volna belőlük. Nem, még a legéhesebb pénz kufár lelkében is van egy gombostű fejnői eszményi érzés, mely ha másként nem, de titokban, meg-megdobban a tiszta emberi szenvedélyek láttára.

És hogy az a szép, szerelemes, tiszta asszony... Nem, nem, ilyet gondolni sem szabad. Ez a királyivérű asszony, aki koronás bötesben született s mind annak a magasságnak létráját végigjárta selyem cipőjében, amelyről a polgári asszony csak homályosestétként mer mesélni a gyerekeinek, hogy: az aranyhajú király leány... a délceg királyfi... ez az asszony jobban ismerheti a valódi boldogság értékét, mint a szerelmes kis szatós asszony, aki már duzzogva és örömtelenül varrja a negyedik gyereke ingecskéjét.

Tehát hazug pletyka az egész, rossz álmom, mely után megdörzsöli az ember a szemét: eh, ostobaság! Nézzünk valóbb színek után.

Nézzük, hogy táncol egész Budapest. Egész hosszú naptárjuk lett a mulatságoknak, a fényes kirakatokat szinte félti az ember hogy elrepülnek a sok pelyh könnyű, lenge holmikkal s az üzletekbe estefelé már nem lehet bejutni a bál-kellékeket vásárló nagy hölgyközönségtől.

Azt hiszik önk, hogy az embereknek nincs pénzük? Ebbe a kérdésbe bele lehet bolondulni. Van? nincs? . . . . . Nincs? van? . . . . . Ezt nem lehet tudni. Annyi bizonyos, hogy az üzletek tömve vannak drága selyem és csipke lim-lomokkal s hogy minden üzletben sok a vevő. A kerepesi-utiban épp úgy, mint a váci-utcai monasterlynál, vagy a bécsi-utcai selyem-boltokban.

Mindenki vásárol. A kis iparosné, a nagy iparosné, ügyvédné, irnokné, a nagyságos és méltóságos asszonyok, mindenki. És bocssa meg az isten az én vakságomat, — szegény embert nem talállok. Csak azt látom, hogy sok, nagyon sok munkanélküli férfi álldogáll reggeltől délig a közvetítő irodák előtt, eléggé jó ruhában, vidáman kaszinózva. Át át

menvén a szomszéd pálinkás boltba egy kupica pálinkára, szivaroznak is, narancsot is esznek s ha szükségem van egy szobalányra, nem találok. Kell egy mosóné, olyan árat szab elém, hogy elfutok előle. Keresek egy bejáró asszonyt nincs.

Jól van. Most csak azt szeretném tudni, hogy annak a nem tudom hány, ezer munkanélküli férfinak hol van a felesége, az anyja, a huga, a kedvese, szóval: hol vannak az asszonyaik?!

Egy kissé eltértem a mulatozó Budapesttől, de ezt senki se vetheti szemre hogy ezzel eltértem volna: a szociális egyenlőségtől is.

Tehát menjünk mulatni. Pénzünk van s holmi fennakadást csak az okozhat, hogy! *hova menjünk?*

Mindennap van: tiz bál, husz hangverseny, harminc felolvasás, három-négy színházi bemutató, ugyan kérem, unatkoznak önk a vidéken? Magukra vesenek. Igaz, hogy egy kissé drágább lett a zóna, de még így is becsaphatjuk Láng Lajost. Menjünk el előbb távolabbi állomásra s úgy jöjjünk Budapestre.

Mert ide most muszáj jönni. Tesék megnézni a Royal kapuját, a hangverseny plakátok sulyától már hátgerinc-sorvadást kapott. Az utcán a hirdető piramisok tolyamodtak a rokkantak házába való felvételért s a kis hirdetésekben a háziasan nevelt kisasszonyok már nem elmés levelezésre vágnak, hanem bál ruhát kérnek gazdag uraktól.

És ez még mind semmi. Bécs azért ismét tultett mi rajtunk. Ottan már az özvegy asszonyok se gyászolnak, hanem bált rendeznek. De én hiszem az Istent, hogy a magyar özvegy asszonyok báljáról is nemsokára híradással lehetek.

És miért is ne? Az ember akár özvegy, akár nem özvegy, még csak ne is mulasson az életnek siralom völgyében? Hisz ismerik nemde a jó öreg latin közmondást! Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas! . . .

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, január 17.

Cukor, cukor és cukor! Csupa édes-ség volt a napirenden; — és ezt még sem akarták bevenni a honatyák. A vita elején alig volt 30—40 képviselő jelen a teremben és ezek sem hallgatták se Neményit, se Rosenberget, a két cukorelőadót. E szürke unalom mellett, a mi az egész tárgyalást belepte, azt hitte volna az ember, hogy rövidesen végeznek a két cukorjavaslattal.

Nem így történt. Komjáthy maga két mértföldnyit beszélt, nem is szólva a két előadó-obstrukciós szónoklatairól.

A karzaton élénk feltűnést keltett egy sereg növendék pap megjelenése, a kik jobb ügyhöz méltó buzgalommal és figyelemmel hallgatták a cukorvitát.

Igen sok hölgy is volt jelen, akik demonstrálva bizonyára szívesebben hallgatták volna cukorszónokokat, mint a száraz beszédek mellett, de hát senki sem jutott eszébe a hölgygyekkel szemben udvariasságot tanusítani és bonbonokkal megkínálni.

Hétfőn, kedden viharesebb, élénkebb ülések várhatók: megkezdik a katonai javaslatok tárgyalását.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Lukács László, Plósz Sándor, Darányi Ignác, Wlassics Gyula és Cseh Ervin.

Elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat. A jegyzőkönyvhiteljesítése után következett a napirend.

A cukoregyezmény.

Neményi Ambrus előadó elfogadásra ajánlja a cukorra vonatkozó nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot és a cukoradóról szóló törvény határozmányainak módosítására és kiegészítésére vonatkozó javaslatot.

Rosenberg Gyula mint a gazdasági bizottság előadja szintén elfogadásra ajánlotta a két javaslatot.

Komjáthy Béla elfogadja ugyan a javaslatot pártja nevében is, de több kifogása van ellene. Első sorban az a kérdés merül fel, hogy Ausztria elfogadja-e ezt a javaslatot.

Ő ezt nem igen hiszi, nemcsak a reichsratban fennálló állapotok miatt, de az osztrák cukoripar érdekei miatt sem. Kérde, hogy van-e a kormánynak garanciája arra, hogy Ausztriában a javaslatot elfogadják.

Ezután a cukorkartellekről szólva épen azért örül a brüsszeli enkkonferencia határozatainak, mert a kartelleket és a prémiumokat megszüntették. Ő már annak idején is mindig ellene volt a kartelleknek épügy, mint a prémiumoknak, mert azok csak a szegény adózó nép kizsákmányolására szolgálnak. (Élénk helyeslés a szélbalon.)

Elmondja a három nagy cukorkartell történetét, ismerteti azok hátrányait és a prémiumok következtében a fogyasztók kárait. A prémiumrendszer ellen nekünk mindent el kellett követnünk és ezért kell helyeselnünk a brüsszeli konvenciónak azt az üdvös határozományát, a mely a prémiumrendszert eltörölte. Nem volt az előnyére a cukoriparnak sem, de legkevésbé volt érdeke az államnak, a melynek épen az egyik főhivatása, hogy az ipart fejlessze és azt mindenképen épen a fogyasztók érdekében előmozdítsa és támogassa még azért is, mert a virágzó ipar a legjobb adóalany.

Végül újból kijelenti, hogy Ausztria miatt esetleg kellemetlenségünk lesz. — Mert ha nincs a kormánynak garanciája arra nézve, hogy a reischsrath elfogadja az egyezményről szóló törvényjavaslatot, abból különböző komplikációk származhatnak. Mert elhiszi ugyan, hogy a 14 § al fogják azt életbeléptetni, de mi történik akkor, ha a törvényhozás azt nem szankcionálja? Ugyan azaz eset fog előállni, mint azokkal az államokkal, a melyek a cukoregyezményt nem irták alá kénytelenek leszünk a cukort megvámolni és ez a cukor drágulását fogja előidézni. A midőn a javaslatot tehát elfogadja, kérdéseire felvilágosításokat kér a kormánytól. (Élénk helyeslés a szélbalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Hieronymi Károly szintén elfogadja a javaslatokat, de több megjegyzése van. A mi Komjáthynek azt a kérdését illeti, hogy van-e a kormánynak garanciája a

javaslatnak Ausztriában leendő elfogadására nézve, arra majd megfelel a pénzügyminiszter. A cukoripart mindenesetre egyik legfontosabb iparágnak tartja, a fogyasztók szempontjából fontos iparágak közül, mint a malomipar, szeszipar és söripar, a cukoripart tartja a legfontosabbnak azért is, mert a legtöbb kiadás, illetve a legnagyobb fogyasztás a cukoriparral szemben áll elő. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a cukortermékeknek van a legtöbb fogyasztója. Nálunk a hol oly sok a munkáskéz és oly kevés a munka, mindent el kell követnünk oly iparág fejlesztésére, amely sok fogyasztóra talál. Így tehát a cukoripar támogatásával épen a munkásoknak adunk kenyeret és nem forcírozhatjuk eléggé, hogy a kormány ily iparágakat támogasson.

A belfogyasztást nekünk mindenesetre minél inkább emelnünk kell, a mit csak úgy tehetünk meg, ha a cukor olcsóságát előmozdítjuk. A kartellek mesterségesen drágították meg a cukrot, ez önként vonta maga után a hazai cukoripar pangását, sőt tönkretételét. Nincs azonban megelégedve az előterjesztéssel egészen. Az ennek kapcsán az előadó egyes kijelentéseivel sem. Mert nem tartja helyesnek azt a feltevést, hogy a cukor a kartellek megszűnése folytán olcsóbbá lesz, különösen oly mértékben, mint az előadó mondta. Hivatkozik e tekintetben az angol miniszterelnöknek novemberben mondott beszédére, amelyben kijelentette, hogy a cukor drágulni fog. Már pedig bizonyos, hogy az angol kormány jó forrásból és teljesen megbízható adatokból meríti véleményét.

Hieronymi Károly elfogadja ugyan a javaslatot, de reméli, hogy a cukoradót a kormány rövidesen leszállítja.

Szüllő Géza hétfőn beszél.

Uj hivatal Debrecenben.

Kerületi munkaközvetítő-intézet.

— jan. 18.

A kereskedelmi miniszter nagyrészt leiratot intézett a debreceni kereskedelmi és iparkamarához egy munkaközvetítő-intézetnek Debrecenben való létesítése érdekében.

A leirat így szól:

A budapesti ipari munkaközvetítő-intézetnek rendkívüli igénybevétele s a munkakereslet és kínálat közvetítésében eredményes tevékenysége nemcsak arról győzött meg, hogy ez az intézmény az ipari és kereskedelem érdekeit hathatósan előmozdítja és rég érzett szükségét pótol, hanem aziránt is tájékoztatott, hogy a vidéken is gyakran van érezhető hiány munkásokban, amennyiben statisztikai adataiból kitűnik, hogy az általa vidékre elhelyezett munkások az összesen elhelyezetteknek 25—30 százalékát teszik.

Az intézetnek a vidék részéről való ezen jelentékeny igénybe vétele bizonyára onnan ered, hogy a budapesti intézetet kívül az országban hasonlóan szervezett intézetek nincsenek és így hiányzanak a vidéken oly gócpontok, ahová a körükbe eső városok és községek munkaadói, nemkülönben munkásai fordulhatnak. Kétségtelen tehát, hogyha ily gócpontok a munkavásárra nézve létesítenének nemcsak azon városok, melyekben ily intézetek felállíthatnának, élveznék a munkakínálat és munkake-

reslet igényeinek sima lebonyolítását, hanem azon városok és községek is, melyek az illető vidéki intézet hatáskörébe esnek.

Ezeket szem előtt tartva elhatároztam a munkaközvetítésnek vidéken is akként való szervezését, hogy lehetőleg minden kereskedelmi és iparkamara székhelyén egy ily munkaközvetítő-intézet állíttassék fel.

Ezen intézetekhez fordulhatnának személyesen, telefonon vagy írásbelileg az illető kereskedelmi és iparkamara területén lakó munkaadók és munkások egyaránt. Az egyes intézetek ekként képesek lennének a munkaadóknak munkást, a munkásoknak viszont munkát közvetíteni még az esetben is, ha megfelelő munkással vagy munkahellyel nem rendelkeznének, mivel a kellő közvetítés iránt a szomszédos hasonló intézeteknél vagy vevő esetben a budapesti főintézetnél közben járhatnának.

Különösen hangsúlyoznom kell, hogy az ekként szervezendő intézetek, a munkaközvetítés terén, a teljes pártatlanságot hivatvák megteremteni, amire annál is inkább szükség van, minthogy az eddig létesült magános munkaközvetítő-intézetek vagy a munkaadók vagy pedig a munkások kezében lévén, csak is az egyik fél részéről tehetnek bizalomra szert, sőt ez a körülmény folytonos surlódásokra szolgáltat okot és a munkaközvetítés kellő kifejlődését a magános intézetek körében megnehezíti.

Főképen ezokból egyáltalában nem tartom kívánatosnak, hogy a támogatásom mellett felállítandó munkaközvetítők bármely már fennálló egyesületi, területi vagy más magános közvetítő-intézettel szerves kapcsolatba hozassanak, mert a tervezett intézetek csak úgy fejthetnek ki minden irányban áldásos működést, ha pártatlanságukat mind a munkaadók, mind a munkásokkal szemben szigorúan megővják.

Ezek folytán hajlandó volnék a kamara székhelyén az ide I. és II. alatt mellékelt szervezeti szabályzat és költségelőirányzat tervezete alapján egy ipari és kereskedelmi munkaközvetítő felállítását már az 1903. év elején lehetővé renni, ha egyrészt a t. kamara, másrészt a székhelyének közönsége a fentartás költségeinek egy-egy harmadát magára vállalja, a felszerelés költségeit tárcám terhére fedezném.

Amennyiben a t. kamara a fentartás költségei egyharmadának viselésére költségvetésében teljes fedezetet nem találna, az érdekelt ipartestületek, ipari egyesületek, nagyobb gyárak, szóval az érdekelt munkaadók hozzájárulása révén biztosíthatná a kellő fedezetet.

Mielőtt azonban a tervezett munkaközvetítő-intézet létesítése iránt határoznék, felhívom a t. kamarát, hogy a csatolt szervezeti szabályzat és költségelőirányzat tervezeteire vonatkozólag véleményét, a költségfedezetnek kívánt hozzájárulása tekintetében pedig kötelező határozatát mielőbb elem terjeszteni sziveskedjék, megjegyezvén, hogy a hozzájárulás természetben is — mint például megfelelő helyiség átengedése — megajánlható.

Ez alkalommal az iránt is nyilatkozatot várok, hogy a t. kamara nagyobb vagy kisebb közvetítő-intézet létesítését tartja-e szükségesnek.

Budapest, 1902. évi december hó 31-én.

Láng s. k.

A leiratra a kamara legközelebbi (febr. 5-iki) közgyűléséből adja meg a választ. Az mindenesetre üdvös és szükséges volna, hogy ily intézmény a jelentékeny kis- és nagyiparral bíró Debrecenben létesüljön, csak a szűkmarkúság csodálatos, melylyel a keresk. miniszter ez intézmény fentartásának anyagi gondját a vidék nyakába akarja varrni.

Az új hivatal költségvetése a következő főbb tételekből áll. Helyiség bére 1000 korona, személyzet és dologi kiadások 6000 korona. Első felszerelés 800 korona.

Szávay Gyula.

A Szabadság számára írta: *Kárpáti Manó.*

Örömmel és lelkesedéssel köszöntöm Szávay Gyulát, mint a „Petőfi Társaság” újonnan megválasztott tagját és tudom, hogy az egész magyarországi vidéki sajtónak szíve szerint szólók, midőn azt mondom, hogy az ő kitüntetése megtisztelése az egész vidéki újságírói karnak, mely büszkén és szeretettel vallja őt vezérének.

A Petőfi Társaság nem nyujthatta érdemesebbnek az elismerés pálmáját, mert kevés azoknak száma, kik akár a lángész varázshatalmánál fogva, akár mint írók és költők, akár pedig a társadalmi, közgazdasági, általános kulturális vagy politikai téren oly nemes, tiszteletreméltó és áldásos működést fejtenének ki a hazában, mint Szávay Gyula.

A vidéki sajtónak csak kevés oly munkása van, ki annyira át volna hatva hivatásának nagy jelentőségétől, mint Szávay, ki majd lángoló lelkesedéssel, majd elmés humorral, ha kel. metsző szatírával küzdött mindenha e magyar nemzetiségért, a nemzeti haladásért.

A „Petőfi Társaság” első sorban a „Petőfi szellemében” husz év óta működő költőt koszoruzta ugyan babérráival, de nagy és széleskörű munkásságának bármely ágában oly jelentékeny eredményeket ért el, hogy méltán utalhatunk büszkeséggel, élete folyására, mely rövid ugyan, de tettekben gazdag, és nagy tanulságot rejt magában.

Szávay valóságos mintaképe a „self-mademan”-nak, ki mindent magának köszönhet, kinek szívét nemes eszményiség hatja át, „mely mint az angyal szárnya, úgy viszi az embert előre, fölfelé”

Husz esztendeje, hogy kibontá szárnyait és azóta folyton-folyvást emelkedett, és ha most, férfikora legszebb virágában, visszatekint munkás életére, bizonyára nem az a csüggesztő érzés fogja áthatni, mely abból fakadhatna, hogy „az elismerés és méltánylás messze mögötte ballag érdemeinek”, hanem az a felemelő tudat, hogy dicsőségére szolgált működésével forrón szeretett hazájának, és korának legjobbjai megértik és megbecsülik őt.

Eletrajzot nem írok Szávayról, hisz ő még oly fiatal, hogy még talán maga sem hiszi el, hogy már negyven évesek lettünk... Szívben, lélekben oly ifjú, mintha ma is még a Garaboncás diákot írná, mely oly sok embernek volt a réme, de még többnek gyönyörűsége. A nyárs-polgári szűkkeblűséget, a korlátoltságot, az önzést és pökhendiséget nálánál jobban senki sem ostorozta. senki jobban nevettségessé nem tette. annyira, hogy évtizedek múlva sem tudták neki sokan megbocsátani, hogy egykor „oly vidám

és bohó vala . . . Pedig a Garabonciás Diáktól a "Győri Hirlap"-ig husz esztendő mult el és e husz esztendő alatt mennyit tett Szávay ama városért, mely a hosszú éveken át az ő második otthona volt, mennyit köszönhet neki Győr városa. Hány olyan intézménye van Győrnek, mely nagy részt neki köszöni létét és hány oly létesítmény, mely nélküle sohasem emelkedett volna ama magaslatra, melyen most áll! Nem is volt iránta hálátlan a Dunántulnak e kedves és előkelő metropolisa és a legszebb kitüntetést szánta neki, melyet szabad polgártársának nyujthat: országos képviselőjévé jelölte . . . Szép idők voltak azok és — tanulságosok. Azok, akik maguk közt, maguk előtt nagyraóni látták, nem boosáthatták meg neki hogy nagyobb lett nálunknál és a szavazásnál tíz szavazattal elbukott . . . Oh micsoda bukás volt ez, ugy látszott, mintha ugyanakkor kiesett volna a haladás szekerének a kereke, mintha ugyanakkor megbukot volna a liberális mus is. Sirtunk mindannyian, nem ő miatta, de miattunk. — Sirt akkor férfi, asszony és gyermek, csak a reakció, a sötétség kacagott és tombolt örömeiben. S míg a sziveket egyrészt a bánat és keserűség, másrészt az öröm és vigasság tölték be, Szávay lelke a képzelt szárnyain felemelkedék a költészet tündér szép honába, hol örök tavasz virul, hol felhőtlen boldogság és örök ifjuság honol és megírta egyik legzebb költeményét: „A lobogómat elbuktatták . . .”

„A lobogómat elbuktatták,
A csatazajnak vége lett,
Hazafiúi vágjak, álmak,
Politizálás, Eg veled.
A koszorukat, honleányok,
Köszönet értök, elteszem,
S hadi fókosról visszahuzva,
A sima lanthoz nyul kezem“ — stb.

A költészet muzsája visszafogadta kelére az edesszavu költőt, ki hogy külsőleg is szakítson azokkal, kik őt megérteni nem tudták, elhagyta csalódásainak és keserű kiábrándulásának színhelyét és elköltöztött oda, hol „szébb a liget, tisztább a patak és zengőbbek a dalok“, elfogadta a debreceni kereskedelmi és ipar kamara szerföltött megtisztelő meghívását és most hivatala mellett csakis a költészetnek él, Visszatért egész lelkével a költészethez melyhez sokoldalú lefoglaltsága közepette majdnem hűtelen lett, Költő lett újra, visszatért a költészet bívós-bájos forrásához mely mindig a legkedvesebb örömet legnagyobb gyönyörűséget okozta neki. Mert lettek légyen hatalmas tevékenysége közepett a legfényesebb sikerei, a legtisztább örömet a költészet mezején élvezte.

Szavay költészetének méltatásához szük a tér, de általánosságban, és együtemely, költői alkotásáról, külön is, mégis szólni készlet az alkalom.

Kisebb lírai költeményeinek se szeri se száma mindnyáját játszi könnyedség, öletesség, szellemes fordulatok, zengetes verselés és a legtisztább magyarosság jellemzik. Olvasásuk közepette ugy tavaszi napon virágos kertben andalog-nánk és ezer virágszál tarka színeiben gyönyörködnek szemünk, és száztéle ódes illattól ittasodnak lelkünk.

Hazafias költeményeit lángoló hon-szeretet, a pátoz fensége, a dikció emelkedettsége teszi értékessé. Alig van hazafias ünnepély, hol az ifjuság nem szavalná egyik másik ódáját „Ezer tavasz“

című költeményének szavalásával Jászay Mari a „Vigszínházban egyik legnagyobb sikerét aratta.

Megdicsőült Erzsébet királynénk gyászos halála alkalmával nemes versenyre keltek egymással költőink, de egy sem tudta megközelíteni Szávaynak „Türingi Erzsébet“, c. legendáját.

Alkalmi költeményei, prológjai, eleven ujsága oly népszerűségnek örvendnek, minövel csak igen kevés magyar költő dicsekedhetik.

Legutolsó köteteiből csak egy költeményt említek fel, a „Jucikát“. Ezt amerikai tanulmány útja alkalmával írta, midőn a kereskedelmi miniszter és a győri kereskedelmi kamara az új világ közgazdasági viszonyainak tanulmányozására küldte ki Szávayt.

Sokat kellene még írnom Szávayról, mert csak most veszem észre, hogy tulajdonkép nem mondtam róla semmit. méltatnom kellene mindenek előtt hirlapírói, szerkesztői munkásságát, az a ritka tántoríthatatlan elvhűséget, melylyel ő az igazi szabadelvűségnek, azt emberi jogoknak és igazságnak rendíthetetlen védője és támasza. Szólnom kellene a gazdasági téren, mint kamarai titkárnak országra kiható munkásságáról; azokról az érdekekről, melyeket kereskedelmi oktatásunk emelése körül, mint miniszteri biztos szerzett, de mindezekre sokkal alkalmasabbnak azt az időt tartotta, midőn ő mint a magyar kereskedelem és közgazdaság a egyik legzsensialisabb, legagilisabb vezéralakja, elfoglalja méltó helyét hogy folytassa, tökéletesítse és befejezze lángszellemével azt a munkát, melyet Baross Gábor megkezdett . . .

EGYHÁZ és ISKOLA.

* **Helyreigazítás.** Az ev. ref. egyház ügyészi állására pályázni akarók között lapunk felemlítette Juhász Ignác ügyvéd nevét is. Ez tévedésen alapult, mert mint értesülünk Juhász Ignác ügyvéd ezen állásra nem pályázott.

Egyháztársadalmi összejövetelek. A debreceni ref. theologia akadémia ifjuságának hittanszaki önképző társulata 1903 január 18 án vasárnap d. u. 2 óraker a városban négy helyben, u. m. A Kossuth utcai és ispotály templomban, a csapó-kerti imaházban és a Lada-féle mester-utcai iskolában egyháztársadalmi összejövetelt rendez, melyre a nagy közönséget szives szeretettel hívja meg a hittanszaki önképző társulat. Műsor: A Kossuth utcai templomban: Megnyitó imádságot mond: Harsányi Pál, esküdtfelügyelő. Bibliát magyaráz: Korponay János, hittanhallgató. Szavalni fog: Gachal János hittanhallgató. Záró imádságot mond: Füzessy Géza, hittanhallgató. Az Ispotály templomban: Megnyitó imádságot mond: Németh Vince, hittanhallgató. Bibliát magyaráz: Lengyel Imre, esküdtfelügyelő Szavalni fog: Dobra Jenő, hittanhallgató Záró imádságot mond: Miszty Mihály, hittanhallgató. A Csapó-kerti imaházban Megnyitó imádságot mond: Erdely Károly, hittanhallgató. Bibliát magyaráz: Szeremley Gyula, hittanhallgató. Szavalni fog: Jánossy Sándor, hittanhallgató. A Lada-féle Mester-utcai iskolában: Megnyitó imádságot mond: Tóth Sándor, hittanhallgató. Bibliát magyaráz: Hajdu Péter, hittanhallgató. — Szavalni fog Forrás József, hittanhallgató. Záró imádságot mond: Elek Sándor, hittanhallgató. Ezek az összejövetelek mindenütt énekléssel kezdődnek és végződnek.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Jan. 18. Iparos ifjuság Mátyás ünnepe. Iparos Otthon.

an. 18. Egyházi ügyvéd választása az ev. ref. egyháznál.

Jan. 24. Timár ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

an. 25. Polgári kör bálja. Arany Bika.

Jan. 25. Urkocsisok egyletének közgyűlése.

Jan. 29. Városi rendes közgyűlés.

Jan. 31. A jótékony nőegylet tombolaestéje. Arany Bika.

Febr. 1. Az iparos kör bálja. Arany Bika.

Febr. 1. Az Iparos kör táncmulatsága. (Bika szálloda.)

Febr. 5. A keresk. és iparkamara közgyűlése.

Febr. 7. A vörös kereszt egylet bálja. Arany Bika.

Febr. 14. A műpártoló egyesület művészestéje. Arany Bika.

Febr. 15. Az iparos ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

Jegyzetek.

— A párbaj. —

Kezem nyomoréksága miatt, a mit ugyan inkább a mások izlésére, mint a magam hiúságára tekintettel, elég ügyesen leplezek, — ugy fogom az írótlalt, hogy aki látja egyáltalán nem irigyl meg az én írásom fizikai munkáját. Hát keserves kinlódások közt szoktam meg az írás ilyen módját, miután az én egészséges jó és ép karomat nyomorékra vágta legjobb barátom egyike. Miután a vágást megfeküdtem egy hónapig s legalább kétszer annyi időre még ezután is munkaképtelen lettem, egy szép napon törvény elé citáltak s ott a törvényt intéző urak ugy találták, hogy mindezen kinlódások tetejébe, jó lesz még nekem vagy másfél hónapot az államfogházban eltöltenem.

Hanem ezután a kardpárbajjal le is kellett számolnom egészen. En ugyan ezzel a karommal soha se hadakozhatom többé. Hanem a balkezem, az ép maradt. A lovagias társadalom szerint pedig balkézrel is ki lehet löni egy párbajpisztolyt. Hát én ezután több esetben ki is löttem, mikor négy kitünően kifésülködött ur így találta jónak.

Ezért a cselekedetemért azután koronkint becsuktak. E percben megint a magyar állam szives vendégszeretetét élvezem. Szerencsére rövid időre, mert bár hazudni nem szoktam, legutóbb igen kitérő válaszokat adtam a törvényszéknek, mikor előéletemre vonatkozólag felvilágosításokat kértek tőlem. De nem is e miatt a pár nap miatt vagyok beteg, hanem az a 17 órai keserves utazás, az, ami ellen az én beteges szervezetem valósággal fellázadt. Erre az utra azonban szükség volt, mert a miniszter ur ugy rendelte, hogy csak hadd rázzon a vasut, csak hadd törjön a minden második állomáson való kiszállásokkal, a fő az, hogy én államfogházban üljek. Az pedig az egész tartományban csak kettő van.

Es most itt a négy fal között elmélkedem. Gondolkodom pedig Sudermann Trast grófjáról, a ki azt bizonyítja, hogy mennyire ki van téve a viszonylagosság elméletének a becsület. Es ebben igaza van. Mert ha én nyomorékra nem hagyom vágatni magamat úgy, a mint nyomorékra vágtam én is a legjobb barátomat, — a kinek velem szemben igaza is volt az ugynevezett afférban, — ha nem töltöttem volna különféle időkben az Isten legszebb napjait zárt falak közt, — akkor ma megvetett alakja lennék az uri társaságnak s nem venne fel a tagjai közé a Kaszinó, — ha annak tagja akarnék lenni, úgy a mint jelen körülmények közt eszem ágában sincs ilyesmit tenni. Más ember ha súlyos testi sértést követ el, szintén bezárják, de az a börtön azután megbecsületlenítő hatással van egész életére. Itt lezárják azt is aki a párbajban a rövidebbet huzza és senkinek eszébe nem jut, hogy az államfogház büntetésért megvesse azt, aki ilyen büntetést volt kénytelen elszenvedni. Hogy micsoda következtelensége az a párbajozásnak, hogy ott sokszor, és a legtöbb esetben az diadalmaskodik, a kinek nincs igaza, arról nem beszélek, de a legnagyobb képtelensége az a világnak, hogy a mit a törvény büntetendének talál, az a társadalom szemében erény a mit a lovagias becsület nem csak megkíván, de meg is követel.

Gondolkodom, elmélkedem és semmi olyant nem találok, ami a párbaj létjogosultsága mellett szólana. Még a becsület-sértés polgári bíróságok útján való megbüntetésének enyhességét sem. Utóvégre ezeknél a büntetéseknél nem az a fő, — hogy mire büntették az én ellenfelemet, hanem, hogy megbüntették. Nekem pedig elégtételt szolgáltatnak s az elégtételt keresés alatt nekem a hajam szála se görbül meg. Se nyomorék nem leszek, se be nem zárnak.

Miért ragaszkodik mégis az előkelő társadalom a párbajhoz, nem tudom megmagyarázni, miért ragaszkodik az önbíráskodáshoz, az ököljoghoz, megfoghatatlan előttem.

De hát remélek, remélem a legjobbat. Talán majd ha legközelebbi párbajom után megint bezárnak, akkor meg tudom oldani ezt a rejtélyes kérdést?

Szatyí.

* **Istentiszteletek.** Az ev. ref. templomban ma vasárnap a következő lelkészek tartanak istentiszteleteket: a nagytemplomban Jánoszy Zoltán, Kistemplomban Csighy Andor, Kossuth-utcai templomban Harsányi Pál tanár Ispotályban Sáfrány Lajos tanár. — Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Csapó-kerti imaházban Kovács János népiskolai felügyelő. Vasárnap délután két órakor a Nagytemplomban Kátét magyaráz Jánoszy Zoltán. A rom. kath. templomban reggel 6 órakor misét mond, Nyári Ignác 7 órakor misézik Pák Emil. 8 órakor szt. mise a főgymnasium részére, 9 órakor ünnepélyes nagy misét tart Dr. Wolafka Nándor v. püspök plébános, mely után ugyanő tartja a szent beszédet. Háromnegyed 11 kor szt. misét mond Molnár K. Dezső k. igazgató, melyen a Svetits-zárda növendékei s az elemi iskolák vesznek részt. Fél 12 kor misézik Szabó István. Délután: Fél 3-kor kereszténytanítást tart dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost plébános. 3 órakor Litánia, utánna Rózsafüzér. 5 órakor Szent József társulatának hónapos ájtatosságát

tartja Pák Emil, utánna szt. beszéd és litánia. Az ágostai hitv. evang. templomban délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet. A gör. kath. kápolnában: reggel 6 órakor istentisztelet, délelőtt 9 órakor sz. mise; délután fél 3 órakor kereszténytanítás; 3 órakor vécsernye, utánna szt. olvasó.

* **Vizkereszt a gör. katolikusoknál.** A gör. kath. egyház holnap, hétfőn ünnepli az Üdveztőnek ker. sz. János által történt megkereszteltetése emlékűnnepét, mely alkalomból a helybeli gör. kath. kápolnában az istentiszteletek sorrendje a következő: Reggel 6 órakor nagy reggeli istentisztelet kenyéradással; délelőtt 8 órakor sz. mise és vizszentelés, melyek után házzentelések fognak tartatni; délután 3 órakor nagy vécsernye és miroválás, után sz. olvasó.

* **Wolnhoffer vezérőrnagy nyugdíjaztatásához.** Nagy feltűnést keltett egy katonai mint polgári körökben Wolnhoffer Emil vezérőrnagynak, a 80-ik honvédegyalognádár parancsnokának hirtelen nyugdíjazása. Wolnhoffert nem régen nevezték ki s így nyugdíjazása körül mellékkörülménynek kellett közreműködni. Mint értesülünk a nyugdíjazás oka az, hogy Wolnhoffer vezérőrnagy, ki igen derék, de nagyon hirtelen természetű ember volt, fellobbanásában súlyos sértéssel illette egyik alantas tisztársát Bár mindenféle elégtételt felajánlott, felett nem tudták elfeledni a dolgot s Wolnhoffernek nyugdíjba kellett menni.

* **A honvéd tisztikar estéje.** A helybeli honvéd tisztikar jól sikerült mulatságot rendezett tegnap a Péterfia utcai laktanya helyiségében. A mulatság teljesen zártkörű s így a zártkörben rendezett mulatságok módjára rendkívül kedélyes, kedves volt. A kemény katonai életben megedzett tiszt urak lankadatlan hévvel táncolt, s a hölgyek egy páratlanul kedves est emléket vitték magukkal a honvédtisztek mulatságáról. Az estélyen számos polgári és katonai előkelőség jelent meg. Ott láttuk Kaffka Ignác tábornokot, gróf Zedlmitz Alfréd, Vogel Pál, Bodnár István ezredeseket, Kovács József polgármestert, Vecsey Imre főjegyzőt stb. A megjelent hölgyek névsorát amennyire sikerült összeállítani, a következőkben közöljük: Vecsey Imréné, Bodnár Istvánné, dr. Sanerwald Jánosné, Csehi Gyuláné, Vogl Pálné, Bodnár Gézáné, Kubay Alajosné, Wirth Jánosné, Kretz Richárdné, Buzás Miklósné, Vanits Gyuláné, Bittermann Gyuláné, Faragó Gézáné, Dingha Sándorné, Czillich Albertné, Koszorus Ferencné, Darvas Nándorné, dr. Haendel Vilmosné, Antal Margit, Kubay Margit, Kubay Mariska, Csillicz Böske stb.

* **A Zenede hangversenye.** Tegnap este mutatkozott be a Zenede fiatal zongoratanára, Laub István. Fiatal, de minden ízében művészember. A jelenvolt zeneértő közönség elárasztotta tetszésnyilvánításaival, elannyira, hogy a műsoron jelzett számokat ráadásal kellett megtoldania. Nagy sikere volt Füredi Samu gondonkaművésznek és Bognár Mathild urnőnek, a Zenede tehetséges ének-tanítványának, ki Szoyer Ilonka mű-darabját, a Stakkató-polkát adta elő meglepő tudással. — A hangversenyen, mely a Zenede tanári karának nyugdíjalapja javára volt rendezve, szép számú közönség jelent meg, mely a zenei élvezet után Rácz Károly muzsikája mellett kivette részét a táncból is.

* **Kinevezés.** A vall. és közokt. miniszter Rácz Károly nádudvari gazdasági ismétlőiskolai szaktanítót a kiskunmádarasi községi gazdasági ismétlő iskolához kinevezte gazdasági szaktanítónak.

* **A mészárosok és a vágóhídi jéggyár.** Tegnap délután 3 órakor tartották meg a debreceni hentesek és mészárosok a vágóhídi jéggyártás megpályázását célzó értekezletüket Tóth Kálmán ipar-testületi elnök vezetésével. Az eszme nagy helyesléssel találkozott, rögtön megfogalmazták a városhoz beadandó ajánlatot, mely szerint az ipar-testületi hitelszövetkezet keretében alakult ezen szövetkezet kéri a vágóhídi jéggyártást a részére kiadni. Az anyagiak fedezésére 50 koronás részvényeket jegyeztek a jelenlevők.

* **Kamarák értekezlete.** A keresk. és iparkamarák egy korábbi megbízása alapján a budapesti kamara f. hó 25-ikére értekezletre hívta meg az ország kamaráinak képviselőit, hogy a polgári perrendtartás legközelebbi parlamenti tárgyalása küszöbén még egyszer értekezzenek az ominosus 34-ik §. tárgyában, amely szakasz tudvalevőleg megakarja szorítani a kereskedők és iparosok könyv-kivonati alapon álló peres jogát. A debreceni kamarát az értekezleten Szabó Kálmán elnök és Szávay Gyula titkár fogja képviselni.

* **Eljegyzés.** Havass Kálmán az alföldi takarékpénztár főkönyvelője tegnap tartotta eljegyzését Schönhofer Irénkével Schönhofer Károly kassai magánzó kedves leányával.

* **A népkonyha.** A népkonyhára érkezett adományok 5-ik kimutatása: Karap Mária 20 kor, László Nándor, öz. Liptay Miklósné 10-10 kor, öz. Klász Györgyné 5 kor, Csapó-u. leányisk. III. és IV. oszt. 3 kor, 44 fill. Kis András tanító 2 klg. paszuly 5 klg. kása.

A jövő hét folyamán következő urnők fogják a népkonyhán a felügyeletet gyakorolni: 17-én Wesszprémy Zoltánné és Osnak Józsefné 20-an Szabó Kálmánné és Szücs Kálmánné, 22-én Riesz Lipótné 23-án Lovassy Szakáll Károlyné 35-én Fráter Erzsike és Kolbenhayer Kálmánné, Szücs Kálmán nőegyleti pénztáros, ismételten kérem választmányunk t. tagjait, hogy a még betöltetlen napok valamelyikén a felügyeletet gyakorolása végett a népkonyhán megjelenni sziveskedjenek.

* **Völegények és menyasszonyok.** A múlt héten következő eljegyzéseket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Laub István ács segéd eljegyezte Okros Zsuzsánnát, Nagy Lajos földmives Új Zsuzsánnát, Kisfalusi György honvédőrmester Bundi Zsuzsánnát, Csákányovszky Károly bolti szolga Galgóczi Zsófiát, Magyar Beniamin dohányos Tóth Erzsébetet, Matkó Mihály kisbirtokos Kovács Juliánát, Boros Ferenc házmester Koroknai Mária, Nagy József szobafestősegéd Kovács Erzsébetet, Nenák Gábor bérő Nagy Esztert, Vértési Gábor kisbirtokos Diószegi Mária, Szilágyi Lajos államvasuti őrgyakornok Fábian Margitot, Szentesi József szabósegéd Erdélyi Juliánnát, László György ácssegéd Bóniz Rózát, és Székely István kisbirtokos eljegyezte Szabó Erzsébetet.

* **Házasságok.** A múlt héten házasságot kötöttek a debreceni anyakönyv-

vezető előtt: Reitter Ferenc Sárközy Jolánnal, Pincés Mihály Simon Máriaival Zakar János Szabó Erzsébettel, Ferenci Sándor Csizsár Erzsébettel, Kenyeres János Svanka Zsuzsánával, Kovács János Nagy Erzsébettel, Elefánt Antal Schullery Máriaival, Király József Dobó Sárával, Japport István Lemák Máriaival Seres István Sárka Rózával, Hajdu Miklós Tóth Máriaival, Vágó Lajos Deli Juliánával és Baranyi István Nagy Máriaival.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak Debrecenben: Gyurica Géza János róm. kath. 11 hónapos, Mészáros Józsefné ev. ref. 32 éves, Salánki Ferenc ev. ref. 17 éves, Bollók Imre róm. kath. 38 éves, Bartha Róza gör. kath. 23 éves Farkas József ev. ref. 43 éves, Csáthi János ev. ref. 73 éves, Csarnai Róza ev. ref. 20 éves, Szabó Mihály ev. ref. 87 éves, Balogh Mihály ev. ref. 19 hónapos.

* **Az állami mének kiosztása.** Tegnap délelőtt 9 órától kezdődőleg osztották ki Debrecen és környékének az állami méneket. A kiosztásra Losoncy Mihály földművelésügyi miniszteri tanácsos és Fadallah el Hedad Mihály ezredes a bábónai m. kir. állami ménes parancsnoka ügyeltek fel.

* **Kétezer korona egy debreceni ifjunak.** A vallás és közoktatásügyi miniszter tudatta a városi tanácsossal, hogy a gróf Csáky Petronella féle finevelési alap egy 2000 koronás segélydíját özv. Berény Ottokárné fiának, dr. Berény Zoltánnak juttatta. Dr. Berény Zoltán a debreceni főiskolának volt szorgalmas növendéke s jelenleg a honvédelmi miniszteriumban fogalmazó gyakornok.

* **Ravasz mese.** Ifj. Baresay István Ieltárbiztos Homokkerti lakásán valaki betörte a lakása ajtaját, azonban úgy látszik megzavarták munkájában, mert semmit el nem emelt. Baresay rögtön jelentést tett a rendőrségen, mely kiyo-mozta a tettest Széplaki István gazdasági muakás személyében. Széplaki beis-merete a betörést, de azt mesélte a ren-dőrségen, hogy a szeretőjét kereste, ki Baresayéknál szolgál. A mesét nem igen hitte a rendőrség, s letartóztatta a ravasz magyart.

* **Elvesztett 200 korona.** Dr. Kalmár Barnáné urnó tegnap délután a Széché-nyi-utcai Podmaniczky háztól Nagy András keztüsboltjáig terjedő utvona-lon elvesztett egy ridikült, melyben 200 korona papírpénz volt. A becsületes megtaláló legyen szives a rendőrségnél átadni a talált tárgyat, mely esetben 20 korona jutalomban részesül.

* **Öngyilkos cselédleány.** Dihen Má-ria h-szoboszlói illetőségű cselédleány tegnap öngyilkossági kísérletet követett el. Az elszánt leány Barta Jakab vasuti főmérnöknel szolgált. Tegnap reggel rémülten látták Bartháék, hogy cseléd-jük eltorzult arecal fekszik ágyán. Or-vosért szaladtak s a gyorsan érkező ker. rendőrorvos dr. Szentpály Béni megállapította, hogy a cselédleány zsiros szódát ivott, mely összemarta torkát és belső részeit. Az eredményesen alkalmazott ellenszerektől magához tért Dihen Mária — kit azután kiszállították a közkór-házba. Lehetséges, hogy a leány erős szervezet diadalmaskodni fog a mérég felett s ez esetben sikerül megmenteni az életnek.

* **A Korona Takarékos és Hitelszövet-kezet 1903-ik évi január hó 1-én meg-nyitotta a 3-ik évtársulatát.** Ezen új év-

társulatra a beiratkozások a szövetkezet Piac u. 6. szám alatti helyiségében tel-jesíthetők. Minden törzsbetét után *heten-ként 1 korona tiszteendő.* Az intézet elő-nyei: *törzsbetétei 6 százalékot jövedel-meznek, kötelező heti betétekkel előmoz-dítja a takarékoskosságot, továbbá minden törzsbetét után 200—260 korona kölcsön kapható.* Miután a szövetkezet a köl-csönnek külön visszafizetését nem kívánja hanem az a heti betétekkel törlesztődik, így a szövetkezet kölcsönei a könnyű visszafizetési módozat által különösen előnyösek kereskedőknek, iparosoknak, mezőgazdákknak és hivatalnokoknak egy-aránt. *A kölcsönök kezesség mellett betétlázásra és biztosítékul elfogadható értékekre adatnak.*

A két évtársulatba beiratkozott 1529 tag heti 6948 korona befizetéssel. A be-fizetett tőke 464721 korona. *A belépés ez idő szerint még mulasztási illeték nélkül történhet.*

EGYLET.

A sz. Vince-egyesület évi jelentése.

— jan. 18.

Vettük a debreceni sz.-Vince-egye-sület évi jelentését az elmúlt 1902. évről. Örömmel látjuk belőle, hogy városunk e humánus egyesülete minő áldásos mis-siót teljesít szegényügyünk rendezése körül. Hogy nálunk a szegényügy nem annyira égető, mint például a szomszédos N. Váradon, abban véleményünk szerint nagy része van e fokozatosan egyre erősödő jótékonyági egyesületnek. Mint napjainkban különösen elismerésre méltó jelenséget kiemeljük, hogy bár az egyesület tisztán kath. vezetés alatt áll, jótékonyágát minden felekezeti szűk-keblűség nélkül egyetemlegesen gyako-rolja; sőt segélyezetei között az elmúlt évben is többen voltak a más vallásúak, mint a katolikusok. Az egyesület jóté-konyosságának gyakorlata a lehető leg-praktikusabb, soha készpénzt nem jut-tat a szegényeknek kezeibe, nehogy azok a szegényedőiket táplálva visszaéljenek, hanem különböző élelem és ruha-segélyeit kivétel nélkül természetben utalja ki. Így állván a dolog nehéz meg-érteni, hogyan akadhat még egy ilyen egyesületnek is ellensége?! úgy hogy az egyesület ügybuzgó elnöke a közgyű-lésen kénytelen e vádak ellen védekezni, azokat a kellő értékre leszállítani?! Nem emberbarát az, a ki ilyenekre vál-lalkozik, ellensége az városunk szegé-nyeknek, öregjeinek, elesettjeinek, özve-gyei és árváinak!

Az érdekes jelentésből egyébként jónak látjuk kiemelni az alábbi közér-dekü adatokat:

Az egyesület, a melynek ügyeit az elmúlt évben Dr. Wolafka Nándor v. püspök elnöklété alatt egy ügybuzgó tisztikar vezette, 23 rendes és egy köz-gyűlést tartott. E gyűlések tárgyát több-nyire a szegények segélyezési ügyeinek megbeszélései képezték. Rendes segélyben részesült 570 egyén. Ezek közül róm. kath. volt 257; gör. kath. 33, ev. ref. 262, ág. val. 1, zsidó 17. E segélyezések alkalmával kiosztottak 19 mázsa 5 kgr. marhahus, 87 mázsa 96 kgr. kenyér, 41 mázsa 70 kgr. liszt, 340 mázsa tűzifa, 381 liter tej és sok ruhanemű.

A segélyezésekhez szükséges fede-zetet az egyesület részint alapítványai-nak ipartőkéiből, részint gyűjtés útján szerezte. Az utóbbi tetemesen nagyobb az előbbinél! E gyűjtések között legtöbb a sz. Antal perselyé, mely egymaga 6264 kor. 04 fillért tesz ki. Elismerést érdemel a Svetits-zárda tiszt. nővéreinek 1036 kor. gyűjtése is. Nagyobb összegeket adakoztak még: Mihalovits J. 54 K. Wolafka Antal 50 K. Aron Manóné 40 K. Bánóczy A 39 K. Közgazdasági bank 30 K. Keiser Mária 24 K. Czabán Dá-niel 25 K. 52 fill. Frank Józsefné 20 K. 04 fill. Gáspár Antalné 20 K. Török La-jos 18 K. 70 fill. Debreceni Első Taka-rékpénztár 15 K. Debr. Takarékos és Hi-telintézet 15 K. Fögel Ferenc 15 K. Pásztor István 11 K. 84 fill. Laskó Ist-ván 10 K. 80 fill. István gőzmalom 10 K. Debreczy József 10 K. Takács József (Amerikából.) 10 K. Fuchs István 7 K. 30 fill. Eisenmann Oszkár 6 K. Barácai János 6 K. Prodán György 5 K. Bacsó Juliánna 4 K. Cseszia Péter 3 K. Mahl-meister Gyula 2 K. 50 fill. Nagy János 2 K. 24 fill. Kovács Gyuláné 2 K. Mak-lári N. 2. K. Ugrai Antal 2 K.

Ujalapítókként szerelnek: — A Debr. köles. s. — egylet 80 k.-val és Vankó András 100 k.-val.

Ruhabeli segélyeket adtak: özv. Tomaócy Ferencné 20 méter ruhaszöve-tet; özv. Kovács Gyuláné 10 méter. Egy ismeretlen urnó 9 kis gyermeknek teljes ruházatot. — Adámosik Sándor ur, 1 pár cipőt. Debreceni József ur, 2 drb. ruhát és 2 pár cipőt. Kursinszky László ur 7 drb. ruhát és 1 pár cipőt. Gedeon Béla tanár ur, 3 drb. ruhát és 1 pár cipőt. A Svetits-intézetből 14 drb. ruhát és 19 pár cipőt. A Pásztor család, 3 drb. ruhát és 3 pár cipőt. Prösztel Nándor ur, 20 drb ruhát és 3 pár cipőt. Rauch Béla ur 2 drb ruhát és 5 pár cipőt. Vankó And-rás ur, 7 pár cipőt. Wolafka Antal ur, 5 drb. ruhát és 6 pár cipőt, Cseszia Pé-ter tagtárs, 3 drb. ruhát. Cabán Dániel ur, 15 drb ruhát és 2 pár cipőt. N. N. 1 pár cipőt. Ez alapon az egyesületnek a mult 1902. dec. 31-éig volt 13729 kor. bevétele és 5484 k. kiadása, maradvány 8245 k. Ehez hozzávéve az 1345 k. 778. alapítványi tőkét, az egylet vagyona *jelenleg 9591 k. és 2 l.*

Szívünkbeli kívánjuk, hogy városunk-nak ez a jótékony egyesülete a jövőben is folyton erősödjék, teljesítse áldásos hi-vatását oly páratlanul és praktikusán, — mint eddig tette. Mi pedig — mint a jelentés mondja — örvendétes szomorú alkalmakkor gondoljuk a debreceni Páli sz. Vince egyesületre és az általa gon-dozott sok éhező és fázó elhagyatot+ sze-gényekre!

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

Öt évi fegyházra ítélt szélhámos. Fő-városi tudósítónk táviratozza, hogy a törvényszék ma öt évi fegyházra ítélte Vécsy Mór szélhámost, aki az egykor országos hírű Fővárosi Lapok-at a pusztulás utolsó idejében birtokába kaparítva tömérdek csalást, sikkasztást és egyéb bünt követet Lachs Saroltát ugyanebben az ügyben hat hónapi börtönre ítélték.

A Dunáról. A hirtelen ismét beállott tél következtében a Dunán újra zajlik a jég s a zajlás, oly erős, hogy Budapes-ten megszüntették a hajóközlekedést. A Duna mellékfolyói is tele vannak jéggel.

Ámor és Ártatlanság **dobra kerül.** Engel Jézsef elhunyt jeles szobrász hagyatékát febr. 9 én elárverezik. Van a hagyatékban négy szobor is, köztük az Amorrall játszó leány és az ártatlanság című alkotások, melyeket a Nemzeti Múzeum előcsarnokába őriznek,

SZINHÁZ.

Színházi műsor:

Jan. 18. vasárnap: délután *A föld*, színmű este *Mária bátyja*, népszínmű. *R. Réthy Laura* második vendégjátéka.

Jan. 19. hétfő: *Szép Heléna*, daljáték. *R. Réthy Laura* harmadik vendégjátéka. **A.**

Jan. 20. kedden: *Képzelt beteg*, bohózatos vígjáték.

Jan. 21. szerdán: *A doktor ur*, bohózat.

Jan. 22. csütörtökön: *A kis székevény*, daljáték.

Jan. 23. pénteken: *R. Réthy Laura* vendég-felléptével *Traviata*, dalmű.

Jan. 24. szombaton: *Lizelot*, színmű.

Jan. 25. vasárnap: délután *A fűsvény*, vígjáték, este *R. Réthy Laura* vendégfelléptével *Szulamith*, zsidó dalmű.

— **(R. Réthy Laura első vendégjátéka)** Tegnap este kezdte meg vendégjátékait *R. Réthy Laura* asszony a *Traviata*-ban. A színház zsufolásig megtelt és az egész est szakadatlan lelkes, szinte rendkívüli tüntetés volt a művésznő mellett. Az első ária után valóságos virágözönnel árasztották el a vendéget és percekig tartott a bérlő közönség, a páholyok és földszint tapsa. A ritka meleg ünneplés könyekig meghatotta a művésznőt, akit minden felvonás végén, összesen tizenhétszer hívtak a lámpák elé. Az első és harmadik felvonás után még a vasfüggöny előtt is meg kellett jellennie. Az előadás kitűnő volt. Smándy karmester dícsőséget szerzett a dalmű vezényletével. A karok is remekeltek. *Karacs Imre* nagyon jól és mély hatással énekelt, *Mezei Andor* szép hangja is teljesen érvényesült. Feltűnést keltett kis szerepében *Márton Miklós*, a gyönyörű előadás sikeréhez hozzájárultak *K. Hegyi Lili*, *Adamek Irma*, *Szilágyi Aladár*, *Virágháti Lajos* és *Vámos Jenő*. A rendezés *Makó* igazgató érdeme s őt illeti az elismerés, hogy ez a nagy dalmű előadás évadjának legértékesebb eseményévé emelkedett.

— **(Mária bátyja.)** Ma este népszínműben folytatja vendégszereplését *R. Réthy Laura* asszony, akit a debreceni közönség népszínmű szerepeiben mindig nagyon szeretet. *Zsuzsika* a művésznő legjobb népszínműs szerepei közt az első sorában áll.

— **(Szép Heléna.)** Offenbach csodaszép daljátéka, a világ összes daljátékai közt talán a legszebb a *Szép Heléna*, mely a *R. Réthy Laura* asszony harmadik vendégfelléptével hétfőn kerül színi.

— **(A hét műsora.)** A jövő hét műsora valósággal meglep gazdagságával és ritka művészi értékével. Ugyszólván a hét minden estéjére esik egy-egy színházi esemény. Hétfőn a vendégművészuő *Szép Helénát* játsza. Kedden megismételik Moliére bohóságát: a *képzelt beteg*. Szerdán az évad egyik nagyszerű bohózata *A doktor ur* kerül színre, rövid idő alatt ötödször. Csütörtökön a *Kis*

székevény, daljáték következik *Felhő Rózsival* és *Áldor Juliskával*. Pénteken a még két vendégjátéka megnyert. *R. Réthy Laura* asszony újra a *Traviatát* énekli. Szombaton *Lizelot* ez a pompás francia udvari színmű fogja meghódítani a közönséget, a címszerepben *Hahnel Arankával*, aki művészi nagy képességeit teljes fényükben ragyogtassa. Vasárnap délután megint klasszikus darabot látunk, Moliére *Fűsvény-ét*; este pedig *R. Réthy Laura* fejezi be vendégszereplését a *Szulamith*-ban. Ilyen műsor bizonyára estéről estére óriási közönséget fog a színházba vonzani s a színházi élet e nagyszabású fellendülése hatással lesz a színészek játékára s az előadások értékének emelkedésére is, mert kiki tudja, hogy a színészt leginkább két dolog ihleti meg s lelkesíti mód felett: a kitűnő főszereplő és a zsufolt ház.

TAVIRATOK.

Az osztrák obstrukció vége.

Bécs, jan. 17. (Saját tudósítónk távirata.) Délután sikerült a csehekkel a kompromisszumot megkötni, minek következtében az obstrukció véget ért.

Selyemzsinór helyett a tenger.

Budapest, jan. 17. (Saját tudósítónk távirata.) Konstantinápolyból jelentik, — hogy ott ma a tenger hullámai a Boszoros partjára vetették *Hamdi bég* volt berlini attasé holttestét. A béget nemrég hazahívták és miután kegyvesztett lett, nyomtalanul eltűnt. A kormány rendeltére a holttestet a legnagyobb titokban eltemették. Mindenki tudja, hogy az attasét felsőbb parancsra dobták a tengerbe, de a török lapoknak erről egy szót se szabad írni.

Gabonatözsde.

Budapest, január 17. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Kedvező irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba szilárdon tartott áron. Egyéb gabonanemek kedvezők. Idő: hideg.

Buza áprilisra	7.73—74.
Rozs áprilisra	6.68—69.
Zab áprilisra	6.16—17.
Tengeri májusra	5.79—81.
Repece augusztusra	11.70—80.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A kir. törvényszék bünygyi főtárgyalásai. Az új év beálltával fogatosított lezárások, kimutatása és egyéb hivatalos teendők miatt mostanáig szüneteltek a bünygyi főtárgyalások. Január hó 20-án kedden ismét megkezdődnek a főtárgyalások, felváltva hol az első, hol a második főtárgyalási tanács előtt.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Kereskedők és iparosok figyelmébe. A kereskedelemügyi m. kir. minister mult év december hó 23-án kelt leiratával arról értesíti a kamarát, hogy az *Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság* kötelezettséget vállalt, hogy miniszteri felhívásra magyar ipari termékekből mintaküldeményeket, melyek összulya hajónként 10 tonnát vagy térfogata összesen 10 köbmétert meg nem halad, minden hajóján díjmentesen és iparcikkeket melyek sulya összesen hajónként 50 tonnát vagy térfogata 50 köbmétert meg nem halad a rendes viteldijak 50 százalékaért fogja szállítani. Egyszersmind a miniszter ezen társasággal oly megállapodásra jutott, hogy minta küldeményeket, kedvezményes módon további intézkedésig és közvetlen bejelentésre a társaság miniszteri felhívás nélkül is fog szállítani.

Részletüzlettlajdonosok mozgalma. A részletüzletről szóló törvényjavaslat ellen országos mozgalom indult meg. A törvényjavaslat ellen tiltakozó gyűlés lesz legközelebb Budapesten, azonkívül a kereskedők küldöttséget is menesztenek az igazságügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez. A mozgalom Budapestről indult ugyan ki, de kiterjeszkedik természetesen a vidékre is. A szervezőbizottság Budapesten, Erzsébet-körút 50. sz. alatt (Fővárosi Népbank) irodát tart fenn, ide jelentendő be a csatlakozás. A törvénytervezetet díjtalanul megküldik bárkinek is.

MULATSÁG.

A függetlenségi kör bálja. Zsufolásig megtelt a *Bika* nagy táncterme deli magyar leányokkal, deli legényekkel tegnap este a függetlenségi kör szokásos farsangi mulatságára. Ropta a jó régi magyar táncokat a fiatalság, a mihez a talpalávalót *Magyar Imréné* jóhírű zenekara játszotta. Csárdás, körmagyar, lakodalmas váltogatta egymást estétől kivilágos kiviradtig. *Kovács József* polgármester és városunk több előkelősége emelte megjelenésével az est fényét.

* **Az ács ifjuság bálja.** A debreceni ács ifjuság is kivette részét az idei farsangból. Tegnap este táncmulatságot rendezett a *Margit-fürdő* disztermében, mely minden tekintetben jól sikerült. A mulatságon *Kiss Pista* zenekara játszott.

Regénycsarnok.

A VÁTYI HARANGOK.

A Szabadság számára írta: *Zoltán Vilmos.*

Hej Váty, Váty a széke *Berenica* partján! Dehogy felejttem el egyhamar! Ott láttam a legszebb leányt, ott hallottam a legszebb harangszót életemben.

Az a szép széke lány mondta el nekem a vátyi harangok történetét. Ott kandikált ki az ablakon rozmaring- és muskátlibokrok közt, a két szeme nefelejts az ajka piros rózsá. Verőfényes tavaszi nap volt, vasárnap délelőtt. A szomszéd kertekben virágoztak a mandulafák s mikor a tavaszi szellő megrázta ágait, földre hullt a szírom, mint a hópehely.

A falu népe templomba készült. En a szép lány ablakánál áltam s gyönyörű-

Ködvé hallgattam bohókás beszédjét, csengő kacagását.

Egyszerre csak megkondult a toronyban a három harang. Tisztán, csendben bűgött át a levegőn az összeolvadó hármass hang s a távoli hegyek szirfalán visszaverődött. Mintha ott is harangoznának s hasoló tisztaságu harangszófelelnak a hívogató szózatra.

En mélyen elmerültem a csodás harangszó hallgatásába. A lány észrevette a hatást s mosolyogva kérdezte:

— Ugy-e szép harangjaink vannak?

Majd magyarázólag hozzátette.

— Hja, nagy történetük is van ezeknek.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma vasárnap, január hó 18-án délután 3 órakor, félhelyárral:

A FŐLD.

Színmű 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor, rendes helyárral:

R. Réthy Laura vendégléptével:

Mária bátyja.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Mogyoró Péter, jómódu parasztagazda	Farkas Béla
Halmos Gyuri, vője, a falu bírája	Palágyi Lajos
Zsuzsika, a Gyuri felesége	R. Réthy Laura
Fenyő Miska	Mezei Andor
Erdős Pál	Nagy Dező
Terka, a felesége	Ebergényiné
Pista, a fiuk	Karacs Imre
Körmös Ferko	Klenovits György
Bokréta Tamás	Szilágyi Aladár
Sárga Máté	Kremer Jenő
Húz Ambrus, vincellér	Sebestyén Géza
Helyre Gyurka, kishíró	Virághaty Lajos

Holnap, hétfőn, jan. hó 19-én, bélet (A)

R. Réthy Laura vendégléptével:

Szép Heléna.

Daljáték 3 felvonásban.

Az

Első debreczeni kézizálog kölcsön üzlet a Sz.-Anna utcáról áthelyezett

Arany János-utca 9. sz. házba

Katz Jakab.

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik korszényénel, csúznál és megbúléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban „Horgony” vedjeggyel és a „Richter” czéggjeggyessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznel Budapesten.

Richter F. Ad. es tarsa,
csak az orvosi utvári szállitók
Rudolstadt.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhöges, rekedtség és elnyáikásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

**„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR**
BUDAPEST, VI., Váci-körut 17.

Etjen!

Egger mellpasztilla csakkam meggyógyított.

Kapható Debreczenben: Balazs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszerertárában.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle BALZSAM.

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.

A palack felszerelése a kereskedelmi törvény vedjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pedig: 1. Még eddig el nem ért hatásu gyógyszer a tüdő és mell minden betegségenél, enyhíti a hurutot, csillapítja kihányást, eltávolítja a tájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyit. 2. Kiválóan használ torokgyuladással, rekedtségnél és minden nyakbetegségekben stb. 3. Teljesen átvoltit minden lázt. 4. Meglepően gyógyitja a gyomorgöresöket, köligát és szaggatásokat. 5. A könnyü székelest elősegiti és a vért, valamint a vesét tisztítja, eltávolítja a lépkört, a buskomorságot, elősegiti az étvágyat és emésztést. 6. Kitünően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál, megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknel, eltávolítja a felbőfögést. 7. Kitünően használ külsőleg, mint csoda-gyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszünteti a fejtájást, zuzást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal vedjegyre! — Hamisításoktól legjobban megovhatjuk magunkat, ha közvetlen a gyárból rendelünk eredeti karton csomagokban. — Az osztrák magyar birodalom bármely postállomására küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Boszuia vagy Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközöltenek.

Miért szenved Ön! Mikor a biztos gyógyulásra bármiféte és bármí régi sebeknél biztos kilátása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülheti **THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelü rózsá-balzsamával**, mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek hítésében utólérhetetlen. A valódi százlevelü rózsá-balzsam használható: a gyermekágyasné mellbájánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz, mindennemü sérelmek, láb vagy csont sebesülések, sebek, genyedség, dagadt lábak, sőt csontszu ellen, ütés, szuras, lö-, vágás- és zuzódási sebek ellen. Használható minden idégen részek, u. m.: üveg, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítására. Mindennemü daganat, kinövés: pokolvar, ujjákepződés, sőt rákbetegség ellen, szemöles, körömdaganat, hólyag és feldörzsölt lábak gyógyítására. Mindennemü égési sebek, fagyott testrészek, betegeknel hosszas fekvés által támmdt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknel előforduló kisebesedések ellen stb. — A szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöltenek. — 2 tégely csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldésset 3 kor. 50 fill.

Figyelmeztetek mindenkit: a hatástalan hamisítványok megvételtől s kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti vedjegy és czégnék „Thierry A. örangyal-gyógyszerertára Pregradában” beleégetve kell lenni. E két gyógyító erejére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál értékesőbbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg se a meleg, azért bármely időszakban használhatók. Csaknem mindig biztos sikerreljárnak, különösen mig az orvos megérkezik, természetesen soha sem szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosán ajánlott hatástalan és értéktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk meg mindig a régi kipróbált, olesó, megbízható s a mellett teljesen ártalmatlan, világhírü szer mellett, melyeket minden esalánál előforduló eshetőségsr mindig készletben kelleae tartani. Ahol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volt kapható, egyszerűen rendeljük közvetlenül az alábbi czim alatt:

THIERRY ADOLF örangyal-gyógyszerertárától Pregrada Rositsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:

Budapesten: Török J.; Zágrábban: Mittelbach S. Bécsben: Brady C. gyógyszerertárában.

A következő sorsjegyek:

Jósziv, Bazilika, Magy. vörös kereszt, Osztr. vörös kereszt, Olasz vörös kereszt, 2°. szerb, 3°. Magyar jelzalog, 3°. Osztr. földhitel, 4°. Tisza-Szegedi, 1870-iki Magy. nyere-
mény, 1864. Osztr. állam Bécs városi

részletfizetésre is kaphatók

a

Debreczeni ipar és Kereskedelmi Banknál.
Iparbankudvar.

Két I-ső emeleti s ud-
vari szoba garzon lakásnak
és egy bolthelyiség.

azonnal kiadó.

Értekezhetni lapunk kiadóhiva-
talában.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a taka-
rék és hitelintézett részvénytársaság
igazgatósága a betétek után fize-
tendő kamatok maximumát 1903.
január 16-tól kezdődő joghatályllyal
4¹/₂%-ban állapította meg.

Kelt Debreczenben 1903 jan 13.

A vezérigazgató.

Magy. kir. államvasutak.

204,794/902. szám.

e. II.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-francia vasúti kötelék.
(II. számú pótlék a közös füzethez.)

Folyó évi február hó 1-ével a fenti
kötelékben 1900. évi márczius hó 1-től
érvényes közös füzethez a II. számú
pótlék lép hatályba, mely a kilométer-
mutató kiegészítését, illetve megváltozta-
tását tartalmazza.

A pótlék az érdekelt vasutigazga-
tóságoknál példányonként 10 fillér =
10 centimesért megszerezhető.

Budapest, 1903. január hó 9-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága
a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

2603,903. szám.

e. II.

Osztrák-magyar közszénforgalom.
Felsőszilézia-osztrák-magyar közszén-
forgalom.
(Díjtételek felemelése.)

Az osztrák-magyar közszénforgalom-
ban 1897. évi szeptember hó 1-től érvé-
nyes I. füzetében és a hozzá tartozó pótlé-
kekben foglalt és a zsitvavölgyi helyi
érdekű vasut Aranyos-Maróth Kis Ta-
palesány, Mánya, Taszár és Verebely
állomásaival való forgalomban fennálló
díjtételek folyó évi május hó 1-től való
hatályllyal 100 kilogrammonként 1—1
fillérrel felemelve a felsőszilézia-osztrák-
magyar közszénforgalomban 1902. évi
január hó 15-től érvényes I. füzetben
Mánya és Verebely állomásokra nézve
kitüntetett díjtételek 1000 kgr.-kint 10—10
fillérrel felemelve fognak alkalmaztatni.
Budapest, 1903. január hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága
a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

209020,902. szám.

e. II.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-bajor kötelék.

(Karánsebes állomás felvétele a fakéreg-
díjszabásba.)

Folyó évi február hó 10-én a fenti
kötelékben érvényes kéreg kivételes díj-
szabás II. szakaszába Karánsebes ál-
lomás felvételik.

A díjtételek Temesvár—Józsefváros
állomásra fennálló díjtételekben 22 fennig
pótlilleték hozzáadása által képeztetnek.
Budapest, 1903. január hó 13-án.

A magy. kir. államvasutak
a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

4800,903. szám.

F. I.

Megszűnt forgalmi akadály.

A Gombos és Erdőd között múlt
évi december hó 8-án beszüntetett komp-
forgalom január hó 9-én ismét meg-
nyitattott.

Budapest, 1903. január 9-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

2116,903. szám.

e. II.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-bajor vasúti kötelék.

(A III. rész 2. füzetének (abona díj-
szabás) kiegészítése.)

A czimben megnevezett díjszabás
II. csoportjában 1903. évi január hó
20-ikával morzsolt tengerire a következő
csomóponti díjtételek lépnek életbe:

A csomóponti díjtábla.

I. csomóponti tábla.

A csomóponttól az alábbi állomásig. Részdíjtételek 100 kgr.-kint fennigben. A csomópont száma

	1	2.
Hegyeshalom — — —	35	—
Moson-Magyar-Ovár — — —	40	—
Sándorf — — —	34	—
Zurány — — —	35	—

A díjszabás 201., 202. és 203. olda-
lai megfelelően módosítandók.

Budapest, 1903. január hó 13-án.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága
együttal a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Hirdetmény.

osztrák-magyar-bajor vasuti kötelék.
(Allatkisérői menetdíj életbeléptetése.)

Despot-Szent-Iván-Pivnicza állomáson a bajor kir. államvasutak Nenőthug állomására feladásra kerülő élőállatok kíséreiért az alábbi viteldíjak szedettek. Menetdíj egy állat kíséreiért az oda-utazásra:

1-2	3
kocsi után márkában	
12.85	0.50

Budapest, 1903. január hó 7-én.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága egyben a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

208427/903. számhoz.

Gács-bécsi vasuti kötelék.

III. pótlék életbeléptetése a díjszabás II. részéhez.

A gyors és teheráru szállítására egyrészt a bécsi pályaudvarok, másrészt a Ferdinánd császár északi vasut és a cs. kir. osztr. államvasutak gácsországi és bukovinai vonalainak állomásai közötti forgalomra nézve 1900. évi augusztus hó 1-től érvényes díjszabáshoz 1903. évi február hó 1-én a III. pótlék lép életbe.

Amennyiben egyes viszonylatokban díjemelések állanak be, a felemelt díjtételt csak 1903. évi február hó 15-től nyernek alkalmazást.

Ezen pótlék a külön díjszabási határozmányok az osztályárakra fönálló állomási díjszabások és a kivételes díjszabások, valamint a szállítási határidők jegyzékének kiegészítését és módosítását tartalmazza.

A pótlék a részes vasutak igazgatóságainál és a részes állomásokon megszereshető lesz.

Budapest, 1902. január 6.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

197042/902. szám.

e. II.

Hirdetmény.

Magyar-Adriai vasuti kötelék.

A reexpeditió kiterjesztése az erdélyrészi tárházak részére Kolozsvárt.

A magyar adriai vasuti kötelék II. rész s díjszabási füzet I. pótlékának 17. oldal 11. pontja, illetve a II. rész 2. díjszabási füzet I. pótlékának 20. oldal 11. pontja szerint a kolozsvári takaré- és hitelbank áruraktára részére engedélyezett reexpeditionális kedvezmény, mely az erdélyrészi tárházakat illetőleg csak fa, fakáreg és cser részére volt engedélyezve, ez utóbbi tárházra is egész terjedelmében kiterjesztetik.

Ennek megfelelően a 11-ik pontban az erdélyrészi tárházakra vonatkozólag foglaltak törlendők, a vonal feletti részben pedig „Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank áruraktára” szavak után „valamint az erdélyrészi tárházak” illetve a Waaren-Lagerhaus der Kolozsvärer Sparkassa und Creditbank” szavak után „sowie Siebenbürgische Lagerhäuser” szavak randók be.

Budapest, 1903. évi január hóban.

Magy. kir. államvasutak a többi részes vasutak nevében is.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelék.

Reexpeditió kedvezménye gabona, hüvelyesek, olajmagvak, liszt és órlemények, valamint az áruosztályozás C-32 a) tétele alá tartozó cukor, továbbá candiscukor részére a „Zalozni uvezni ustav” tarházában Königrätzben.

Az osztrák-magyar vasuti kötelék 1900. július 1-től érvényes II. rész 4. díjszabási füzetében az I. külön díjszabásba tartozó áruk részére kocsi és fuvarlevelenkint legalább 10000 kg. után való díjfizetés esetén fenálló díjtételek, továbbá az áruosztályozás C-32 a) alá tartozó cukor után kocsi és fuvarlevelenkint legalább 10000 kg. után való díjfizetés esetén alkalmazandó, az osztr. magyar vasuti kötelék II. rész 1. díjszabási füzetében foglalt II. osztályu díjtételek visszavonásig, de legkésőbb 1903. év végéig rovatolás útján az esetben is alkalmaztatni fognak, ha az illető szállitmányok a „Zalozni uvezni ustav” königrätzi tárházában történt betárolás után 12 hónapon belül tovább küldetnek, amennyiben a díjszabás I. rész I. függelékében foglalt, a tárházakban illetőleg reexpediáló állomásokon betárolt és reexpediált árukra nézve fennálló feltételeknek elég tétetett.

Hasonló feltételek és módozatok mellett visszavonásig, legkésőbb azonban 1903. évi november végéig alkalmazást fognak nyerni a vasuti és közlekedési közlöny 1902. évi 143 számának mellékletében 17 tételszám alatt Debrenitz—Syrovaskáról és Smiritzról Budapestre fenálló díjtételek is a fenti állomásokról származó és a „Zalozni uvezni ustav” königrätzi tárházában betárolt és onnan reexpediált, az áruosztályozás C-32 a) tétele alá tartozó cukor, valamint candiscukor küldemények után.

Jegyzéke azon viszonylatoknak, a melyekben a reexpeditió meg van engedve:

H o n n a n ?	H o v a r ?
v a g y v i s z o n t	
<p>a magy. kir. államvasutaknak Nagy-Korztolány, Pálfalva, Miskolez gömői p. u., Szerencs, Nyiregyháza és Nagy-Károlytól délre fekvő állomáson, beleértve a fenti állomásokat és a miskolez-kassai (kizár) vonal állomásait, a magy. kir. államvasutaknak Nagy-Kosztolány, Pálfalva, Miskolez gömői p. u. Szerencs, Nyiregyháza és Nagy-Károlytól északra fekvő állomásait kivéve a miskolez-kassai vonal állomásait és a cs. 12. szab. kassa-oderbergi vasut magyar állomásai.</p>	<p>a cs. kir. sz. aussig tepliezi vasut Schönbach-Seifersderf Reichenbergig (kizár) terjedő vonalának a cs. k. sz. cseh keresk. vasutak Königrätz-től (kizár) Wostlomer és Smiritzig (kizár) terjedő vonalainak, a cs. k. sz. osztr. északnyugoti vasut königrätz-től (kizár) Liebenig, Josefstadt-Ja anertől Sendenbergig, Eilenbrodtól Tannawald-Schamburgig, Altpakától Tranfenan, Freikeit-Johanisbad és Hohenelbeig terjedő vonalainak, továbbá Dobrenitz-Lyrovatka és Jitschin állomások és a beágazó h. é. vasutak, valamint a Reichenberg, Gablona, Tamiwaldi vasut összes állomásain.</p> <p>a cs. k. sz. aussig teplitzi vasut anscha-reichenbergi (kizár) vonala, Auscha (Gr. P. W. A.) állomás, a cs. k. sz. cseh kereskedelmi vasutak Nimburg (kizár) Jitschinig (kizár) Kopidlnótól Bakovig (kizár) Königrätz-től (kizár) Wostromer és Smiritzig (kizár) terjedő vonalán, a cs. k. sz. cseh északi vasut összes állomásai (Inugbunzlan, Kralup Prag, Teschen, Tuznan, Vsetas-Privov és Vysogan kivételével) a cs. k. szab. osztr. északnyugati vasut Pragtól Königrätzig (kizár), Lissától Teschen és Aunigig, Chlunertől Trantenan, Freiheit-Johannisbad és Hohenberg Jitschinig, Nimburgtól Imgbunzbanig, Königrätz-től (kizár) Liebanig, Josefstadt Jurometz-től Leidenbergig, Eisenbiodtól Tannwald Schamburgig terjedő vonalai és a beágazó h. é. vasutak, a cs. kir. osztr. államvasutak Smichowtól Mottan-Dusig (kivéve Bilin, Brüsc és Ladowitz) továbbá Bodenbachtól (kizár) Komotan (kizár) és Rakkowitzig terjedő vonalai és a Reichenberg-gablona-tannwaldi vasut összes állomásai.</p>
<p>a magy. kir. államvasutak pöstyén-vágbesztercei és teplatrenesén tepliez-Vlarpassi vonalának állomásai.</p>	<p>a cs. k. szab. cseh kereskedelmi vasutak Nimburgtól (kizár) Kopittus Balkov és Königstadtlig, Königrätz-től (kizár) Wastromerig terjedő vonalai, a cs. k. sz. osztr. északnyugati vasut Pragtól Königrätzig (kizár). Zisától Teschen és Aussigig, Chlumetz-től Trantenan, Freiheit-Johannisbad, Hohenelbe és Jitschinig, Nimburg-Inugbunzlanig, Königrätz-től (kizár) Liebanig, Josefstadt-Jaromertől Seidenbergig, Eisenbródtól-Tannwald-Schamburgig terjedő vonalai és a beágazó h. é. vasutak állomásai; továbbá a cs. k. sz. aussig tepliezi vasut és a cs. k. sz. cseh északi vasut összes állomásai (Inugbunzban, Kralup, Prag, Tetschen, Turnam, Vsetat, Privor és Vysokan kivételével) Auscha (Gr. P. W. A.) állomás és a reichenberg-gableuz-tannwaldi vasut összes állomásai.</p>

Budapest, 1903. január hó 3.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

Legkedveltebb, legtökéletesebb
aroztisztító és szépitő szerek:

Akácia

KRIEGNER-féle -CRÉME 2 kor.
-PUDER 1 kor.
-SZAPPAN 1 kor.

Korona Gyógyszertár
BUDAPEST, CALVIN-TÉR.
Törvényesen védve.

ELSŐ MAGYAR
Gazdasági
GÉP GYÁR
részvénytársulat
Budapest, VI. Váci-ut. 19.

2500 géppárt - 100 000
költséggel és
készen állunk gépek készítésére.

Működésünk célja az
országban készülő
GÉP SZAKOSZTÁLY.
Működésünk célja az
országban készülő
GÉP SZAKOSZTÁLY.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Előzárta kénes hévízü gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel,
legmodernebb iszapfürdővel,
pompás ásványvíz-uszodákkal,
kő- és kádifürdővel.
200 kényelmes lakosztóval.
Prospektus kívánatra ingyen
és bérmentve.

KATZER

szücsmester,
udvari szállító
Budapest, VI., Ó-utca 44.
Szörmeérül az egész
világon elfertődtek és
elsőrangusok.

GUMMI

HALHÓLYAG
tuzatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és
feljebb, a világ legjobbja, titok-
tartás mellett, utánvétellel, vagy
a pénz előzetes beküldése után
küldi a szalma
levegős zsuga
csépe.
REIF J.
specialista. Bécs,
Brandstätte 3.
Árjegyzék
ingyen

Modern
BUTOR.

Órítást választék
háló-, ebéd-, szalon- és
uri-szoba-butorekhez.
Olcsóbb mint bárhol.
NEMES és LENGYEL
butoriparosoknál
BUDAPEST,
IV., Keckemélt-utca 6. sz. 17.

ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI
Nemzetközi Czinirodájában
Budapest, V., Mészáros-utca 13. sz.
Prospektus ingyen és bérmentve.

OSAN

A torok, tüdő,
száj és fogak
legjobb védője az
OSAN-száj- és fog-
szelvény. Feloldja az
eddig ismert összes fogszelvényt.
OSAN-száj- és fog-
szelvény ára 88 kr., OSAN-fogpor 44 kr.
Czerny-féle keleti
a legjobb és legkedveltebb
szépitő-ször-
meve 1 ft. - Ehhez
bálszamozappan 30 kr.
Frisch Ferd.-féle ápraforgó-szappan 50 és 35 kr.
a legjobb és legkedveltebb
hajlépítő-ször-
meve és szőrtelenítő-
szelvény ára 2.50
Prospektus ingyen és bérmentve küld:
Czerny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Külföldön London, Paris, Brüssel, Konstantinápoly stb.
Rektoron győgytarakban, illatszertarokban stb.

RÖSER

TANINTÉZET
Budapest, VI., Aradi-utca 10.
ALAPITTATOTT 1853.
Nyilvános polgári iskola 10-14 éves
ifjak részére. - Felsőbb kereskedelmi
iskola 14-18 éves ifjak részére. -
Novelló internátus bennlakó növendékek
részére. Bizonyítványai államérvényes-
nek és az egyetemes oktatásügyre jog-
sítanak. - Bővebb felvilágosítást
ingyen ad
Röser János, igazgató.

INTERNATIONAL
SZÖRVESTŐ

bélműveket használnak után az arany-
koronát a szék eltávolítja. Egy tojás 6 ft.
Főraktár: Dr. Kovács Ernő győgytarakban
Budapest, Gyár-utca 11.
Megjelent "Töltött-tűk" ingyenes
MI helybellek BUDAPESTEN
NEW-YORK
KÁVÉHAZBAN
(Erzsébet-tér 9-11. szobák)
találkozunk.

SANTALEGGER

Használjon Kerpel-féle
KÉZFINOMÍTÓ
szelvényt, mely minden kezet
3 nap alatt simit, fehérit, szépit.
Egy 90 fillér. Postán 4 üveget
bérmentve küld
KERPEL győgytarak
Budapest, V., Lipót-körút 23.

A KISBIRTOKOSOK
ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

200 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
level-kölcsönöket, melyek után
feljels készpénzfelvétel:
50 évre a tőke övi 5.70%-ra
33 1/2 " " " 6.50%-ra
22 " " " 8.00%-ra
15 " " " 9.80%-ra
21/2-3% levonással:
50 évre a tőke övi 5.20%-ra
34 " " " 6.00%-ra
25 " " " 7.00%-ra
15 " " " 9.50%-ra
fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt
Bővebb felvilágosítást
az intézet díjmentesen ad.

LEOPOLD GYULA
Saját érdekében hirdessen
hirdetést honlapjaink által
Budapest, VII., Erzsébet-körút 54

LE DÉLICE
LE DÉLICE
Vergé CIGARETTAPAPÍR
Vergé SZIVARKAHÜVELY
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Neustein Fülöp

székroztott
hashajtó labdacsa

melyek már évek óta jóknak bizonyultak és hir-
neves orvosoktól, mint könnyű hashajtó feloldó
szerek ajánlatnak, az emésztést nem zavarják és
teljesen ártalmatlanok. Csukrozott minőségük kö-
vetkeztében még gyermekek által is szívesen
bevételnek.

Egy 15 pilulát tartó mazó doboz 30, egy te-
keres mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz,
csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges
beküldésénél egy tekeres bérmentve
szállítatik.

kérjünk NEUSTEIN F. hashajtó
labdacsa. Csak ak-
kor valódi, ha min-
den doboz hátulján a mi törvényi-
leg bejegyzett „Szent Lipót” védje-
gyünkkelvan ellátva vörös fekete nyomással. A
mi törvényileg védett dobozaink utasításaink és
csomagolásainkon Philip's Neustein Apothe-
ker aláírásnak kell lenni.

NEUSTEIN FÜLOP

„Szt.-Lipót”-hoz címzett győgytarára
WIEN, I., Plankengasse. 6.
Raktarak Debreczenben: Balázs Odón, Fülkey Pál,
Mihalovits J., Muraközy László, Dr. Rotschnek
V. Emil, Tóth Béla győgytaráiban.

Egyenruházati-intézet
„A magyar testörhöz.”
PETRUS KÁROLY
polgári és katonai szabó
BÉCS
XV., Hütteldorferstrasse 183.
a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyák-
kal szemben

Egyenruhák cs. és kir. katonaság,
állami tisztviselők,
Veterán-egyletek,
sport, vadász és kerékpár kosztümök,
liberiák, stb.

JUTÁNYOS ÁRAK, KITŰNŐ KISZOLGÁLÁS.

Árjegyzékek ingyen
bérmentve.

